

Een tewerkstellingsgraad in het Datawarehouse AM&SB

Bart Scholiers, Steunpunt Werk – KU Leuven

September 2021

Inhoud

Inleiding	3
1 Tewerkstellingsgraad Enquête naar de Arbeidskrachten	4
1.1 Evolutie EAK.....	4
1.2 Definitie tewerkstellingsgraad EAK	4
2 Tewerkstellingsgraad in het Datawarehouse	6
2.1 Tewerkstellingsgraad DWH 1 en DWH 2 - bevolking op arbeidsleeftijd	7
2.2 Tewerkstellingsgraad DWH 1 - werkenden	8
2.3 Tewerkstellingsgraad DWH 2 - werkenden	9
3 Berekening tewerkstellingsgraad DWH 1 en DWH 2	10
3.1 Berekening tewerkstellingsgraad DWH 1.....	10
3.2 Berekening tewerkstellingsgraad DWH 2.....	11
4 Verschillen tewerkstellingsgraad EAK en DWH 1	11
4.1 Verschillen tewerkstellingsgraad EAK en DWH 1 - definities	12
4.2 Verschillen tewerkstellingsgraad EAK en DWH 1 - meetmoment.....	14
5 Resultaten.....	15
5.1 Globale tewerkstellingsgraad	16
5.2 Leeftijd.....	17
5.3 Regio.....	19
5.4 Geslacht.....	20
5.5 Nationaliteit.....	22
5.6 Geboorteland	24
5.7 Huishoudtype	27
5.8 Arbeidsregime	30
6 Conclusie	31
Bijlage 1: tijdelijke afwezigheid	34
Bijlage 2: berekeningswijze van het aantal werkende studenten.....	37
Bijlage 3: nationaliteit.....	38
Bijlage 4: geboorteland	39
Bijlage 5: huishoudtype	40
Bijlage 6: tewerkstellingsgraad Vlaamse Arbeidsrekening.....	41
Bibliografie	48

Inleiding

Het project 'Wetenschappelijke ondersteuning voor onderzoek, verwerking en analyse van gegevens die zijn verzameld en gearchiveerd door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid in het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming' voorziet in de wetenschappelijke ontwikkeling en ontsluiting van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (hierna 'Datawarehouse'). Een van de taken van het project is om na te gaan in welke mate indicatoren die gewoonlijk berekend worden op basis van enquêtegegevens, gereproduceerd kunnen worden met de administratieve gegevens in het Datawarehouse. De aandacht gaat hierbij uit naar indicatoren die gebruikt worden voor de opvolging en evaluatie van het Europees beleid inzake arbeidsmarkt en sociale bescherming.

Een van de speerpunten van het Europees arbeidsmarktbeleid is het verhogen van de tewerkstelling in de Europese Unie en de samenstellende lidstaten. In de Europa 2020-strategie formuleerde de EU als doelstelling dat 75% van de Europese bevolking tussen 20 en 64 jaar aan de slag is in 2020 (European Commission, 2010). Voor de evaluatie van deze doelstelling berekent het Europees bureau voor statistiek (Eurostat) een tewerkstellingsgraad op basis van de van de Labour Force Survey (LFS). Dit is een Europees geharmoniseerde enquête die afgenomen wordt bij de huishoudens in de verschillende Europese lidstaten. Een van de sterktes van een geharmoniseerde enquête zoals de LFS is de vergelijkbaarheid van de resultaten tussen de verschillende lidstaten. Een nadeel van dergelijke enquêtes is dat ze meestal niet toelaten om betrouwbare resultaten te genereren voor lagere geografische niveaus of specifieke doelgroepen. Met de administratieve gegevens van het Datawarehouse is dit wel mogelijk.

In deze nota gaan we na in welke mate de tewerkstellingsgraad volgens de Belgische variant van de LFS, de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK), kan worden gedupliceerd op basis van het Datawarehouse. Daarnaast ontwikkelen we ook een tweede tewerkstellingsgraad op basis van het Datawarehouse waarin we geen rekening houden met de definities van de EAK. De belangrijkste onderscheidende eigenschap van deze tweede indicator is de meetwijze van loontrekkenden.

In deel 1 van deze nota lichten we de opbouw toe van de tewerkstellingsgraad in de EAK. Vervolgens geven we in deel 2 een overzicht van de gegevens uit het Datawarehouse die we gebruiken om de tewerkstellingsgraden te construeren. In deel 3 gaan we in op de berekeningswijze van de tewerkstellingsgraden in het Datawarehouse. In deel 4 duiden we waar mogelijk de verschillen tussen de tewerkstellingsgraad van de EAK en het Datawarehouse. Als bijlage bij deel 4 voorzien we ook een korte bespreking van de berekeningswijze van de tewerkstellingsgraad in de Vlaamse Arbeidsrekening (VAR). Dit laat ons toe om op algemene wijze de verhouding te duiden tussen de tewerkstellingsgraad van de VAR en de tewerkstellingsgraad van het Datawarehouse. Ten slotte, bespreken we in deel 5 enkele resultaten van de tewerkstellingsgraden in het Datawarehouse en maken we de vergelijking met de resultaten van de EAK.

1 Tewerkstellingsgraad Enquête naar de Arbeidskrachten

In het eerste deel van deze nota gaan we in op de tewerkstellingsgraad volgens de EAK. Achtereenvolgens bespreken we de historische evolutie van de EAK-enquête en de definitie van de tewerkstellingsgraad.

1.1 Evolutie EAK

De EAK wordt sinds 1983 uitgevoerd door de Algemene Directie Statistiek van de FOD Economie (Statbel). Doorheen de jaren onderging de enquête enkele wijzigingen. Aangezien we de tewerkstellingsindicator volgens de EAK voor meerdere jaren trachten te dupliceren in het Datawarehouse, is het belangrijk om weten in welke mate de EAK-enquête doorheen de jaren is gewijzigd. We schetsen kort de belangrijkste evoluties.

Een eerste grote hervorming van de EAK werd doorgevoerd in 1999, vanaf wanneer de enquête een continu karakter kreeg.¹ Dit continu karakter houdt in dat de gegevens gelijkmatig over alle weken van het jaar verzameld worden. Tot dan toe beperkte de afname van de enquête zich tot het tweede kwartaal. Door deze wijziging werden de gegevens beschikbaar per kwartaal. In 1999 werd ook de vraag gewijzigd die peilt naar de arbeidsprestaties van de respondent.² Voordien gebeurde dit door de respondent zelf zijn of haar socio-economische positie te laten aanduiden. Die vraag werd vervangen door de vraag die nagaat of iemand minstens één uur betaalde arbeid verricht heeft. In de daaropvolgende jaren bleef de methodologie van de enquête vrij stabiel tot 2017, wanneer opnieuw enkele grondige hervormingen werden doorgevoerd: er werd een panelbevraging geïntroduceerd (respondenten worden meer dan één keer bevestigd), de methode van de dataverzameling wijzigde en ook de weegmethode werd herzien.³ Voor de toekomst staan er nog verdere hervormingen gepland waaronder een grondige herziening van de vragenlijst. Dit betekent dat de duplicatie van de tewerkstellingsindicator in het Datawarehouse in de toekomst mogelijk zal moeten worden aangepast.

1.2 Definitie tewerkstellingsgraad EAK

De tewerkstellingsgraad meet het aandeel werkenden in een bepaalde populatie. De populatie van de tewerkstellingsgraad in de EAK bestaat uit de leden van de privé-huishoudens van 15 jaar en ouder die woonachtig zijn in België.⁴ De gegevens over deze populatie worden verzameld via een steekproef op basis van het Rijksregister, met uitzondering van personen in het wachtregister. Bepaalde huishoudens komen niet in aanmerking voor de bevraging: collectieve huishoudens, de huishoudens ingeschreven onder 'letter 9' (dit zijn onder andere diplomaten of militairen die voor een langere tijd op missie zijn), huishoudens waarvan alle leden 77 jaar of ouder zijn en huishoudens waarbij de referentiepersoon al bevestigd werd tijdens één van de voorbije 10 kwartalen.

De werkenden in de EAK worden afgebakend op basis van de definities van de *International Labour Organization* (ILO). Sinds 1999 luidt de algemene definitie van werkenden in de EAK als volgt:

---

¹ Zie: Statbel. *De Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) vanaf 2017*.

² Zie: Vandenbrande, T. (2001). Evolutie van de werkzaamheid. In Steunpunt WAV (ed.), *Jaarboek. De arbeidsmarkt in Vlaanderen. Editie 2000* (p. 27-34). Leuven.

³ Zie: Statbel. *De methodologische verbeteringen in de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) 2017*.

⁴ Zie: Statbel. *Metadata Enquête. Enquête naar de Arbeidskrachten*.

“Personen met een job zijn alle personen van 15 jaar en meer, die gedurende de referentieweek arbeid verrichtten ‘tegen betaling’ of met als doel ‘winst te maken’ ongeacht de duur (ook al was dit maar één uur), of die een job hadden maar tijdelijk afwezig waren”.⁵

Deze definitie bevat twee categorieën werkenden: werkenden uit de eerste categorie hebben in de referentieweek effectief gewerkt voor loon of winst; personen uit de tweede categorie hebben tijdens de referentieweek niet gewerkt maar ze hebben wel een job waarvan ze tijdelijk afwezig zijn. Hieronder geven we een overzicht van de verschillende groepen werkenden in deze twee categorieën.

1.2.1 Personen die effectief werk verrichtten voor loon of winst tijdens de referentieweek

De personen die effectief werk verrichtten voor loon of winst tijdens de referentieweek kunnen we indelen in drie beroepsstatuten: loontrekkenden, zelfstandigen en helpers. Daarnaast onderscheiden we in deze groep ook nog werkende studenten en personen die hun arbeidsprestaties niet aangaven bij de bevoegde instanties van de overheid. Werkende studenten vallen weliswaar ook onder een van de drie bovenvermelde beroepsstatuten maar we behandelen hen, samen met de niet-aangegeven arbeid, toch afzonderlijk omwille van de relevantie hiervan voor de afstemming met de tewerkstellingsindicator in het Datawarehouse. De voorwaarden om iemand als een werkende te zien bij een van deze groepen zijn hieronder vermeld. Afhankelijk van de groep werkenden worden de bepalingen van de hierboven geciteerde definitie in de EAK aangevuld met enkele bijkomende voorwaarden.

- **Loontrekkenden**

Loontrekkenden die minstens één uur betaalde arbeid verrichtten tijdens de referentieweek worden bij de werkenden gerekend.

- **Zelfstandigen**

Zelfstandigen die minstens één uur actief waren in hun zaak worden bij de werkenden geteld ook al is deze activiteit niet winstgevend of werd er in de referentieweek niets verkocht, geproduceerd of geen enkele dienst verleend. Ook personen die op het moment van de bevraging nog niet werken als zelfstandige maar activiteiten ondernemen om een zaak op te starten (zoals het aankopen van materiaal), worden als werkend gezien.

- **Helpers**

De helper is een familielid van een zelfstandige die deze helpt in de uitoefening van zijn beroep, zonder hiervoor een loon te ontvangen. De niet-vergoede helpers worden, ondanks het feit dat ze niet betaald worden voor hun geleverde prestaties, bij de werkenden gerekend.

- **Studenten**

Studenten die tijdens de referentieweek minstens één uur betaalde arbeid verrichtten (met studentencontract, een ander soort contract of zonder contract) worden als werkend aanzien.

- **Niet-aangegeven arbeid**

---

⁵ Zie: Statbel. *Metadata Statistisch product. Werkgelegenheid, werkloosheid, arbeidsmarkt.*

Personen die minstens één uur betaalde arbeid verrichtten zonder aangifte te doen van hun inkomsten uit arbeidsprestaties worden als werkenden beschouwd.

1.2.2 Tijdelijke afwezige werkenden

Tijdelijk afwezige werkenden worden in de EAK gedefinieerd als de loontrekkenden, zelfstandigen of helpers die tijdelijk afwezig waren van hun job tijdens de referentieweek, ongeacht de duur van hun afwezigheid. Een uitzondering hierop zijn werknemers die meer dan drie maanden afwezig zijn van hun job omwille van volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet. Het gaat hierbij zowel over de gewone vormen van loopbaanonderbreking of tijdskrediet als de specifieke vormen in het kader van ouderschapsverlof, palliatief verlof of medische bijstand.

2 Tewerkstellingsgraad in het Datawarehouse

In dit tweede deel bespreken we de variabelen die we gebruiken voor de constructie van de tewerkstellingsgraden in het Datawarehouse. In tewerkstellingsgraad DWH 1 trachten we zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de definities van de EAK. In tewerkstellingsgraad DWH 2 houden we geen rekening met de bepalingen uit de EAK en hanteren we een uitgebreidere definitie voor loontrekkenden. De gelijkenissen en verschilpunten tussen beide tewerkstellingsgraden worden in de volgende secties toegelicht.

Tabel 1 bevat een overzicht van de gebruikte variabelen voor de creatie van de tewerkstellingsgraden en vat de gelijkenissen en verschilpunten van de indicatoren samen. Zoals blijkt uit de tabel is de noemer of de bevolking op arbeidsleeftijd voor beide indicatoren identiek. De bepaling van de werkenden in de teller overlapt slechts gedeeltelijk. In wat volgt behandelen we in de eerste sectie de noemer van beide indicatoren (sectie 2.1). In de tweede sectie (2.2) bespreken we de werkenden uit tewerkstellingsgraad DWH 1. Tot slot bespreken we in de derde sectie de werkenden uit tewerkstellingsgraad DWH 2 en de wijze waarop deze verschillen van de tewerkstellingsgraad DWH 1 (zie sectie 2.3).

Tabel 1. Constructie tewerkstellingsgraden DWH 1 en DWH 2

Noemer - Bevolking op arbeidsleeftijd DWH 1 en DWH 2		
Leeftijdsgroep	<i>D_geboor</i> (geboortedatum Rijksregister)	
Personen gekend in het Rijksregister, wonend in België	<i>Codnis</i> = Belgische gemeentecode	
Geen personen uit het wachtregister	<i>Subregister</i> ≠ 5	
Leden van privé-huishoudens	<i>Type_huishouden</i> ≠ 8	
Teller	Werkenden DWH 1	Werkenden DWH 2

Personen in loondienst, zelfstandigen en helpers	<i>Nomenc</i> = n111, n112, n121, n122, n123, n131, n132, n133, n141, n142 of n143	<i>Nomenc</i> = (n111, n112, n121, n122, n123, n131, n132, n133, n141, n142 of n143) of (<i>Tauxsa</i> > 0 of <i>Eqtpsp_paid</i> > 0)
Uitgaande grensarbeiders	<i>CT2</i> = 301	Idem DWH 1
Studenten	<i>CLATR2</i> = (SE of SO) of <i>CODTRA</i> = 701	Idem DWH 1
Personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet	<i>Fiche7</i> = (200,201,202,204,205,206,230 of 240) en refmaand = M3 en refmaand ≠ (M3 en M2 en M1 en M0) en sitdj ≠ (S of U)	Geen voorwaarde

2.1 Tewerkstellingsgraad DWH 1 en DWH 2 - bevolking op arbeidsleeftijd

Om de bevolking op arbeidsleeftijd in tewerkstellingsgraden DWH 1 en DWH 2 te selecteren (d.i. de noemer van de indicator) houden we rekening met volgende criteria: de leeftijdsgroep, de registratie als inwoner van België in het Rijksregister, de registratie in het wachtregister en of men al dan niet in een collectief huishouden woont. Dit zijn de criteria die ook in de EAK gebruikt worden bij de bepaling van de bevolking op arbeidsleeftijd (zie sectie 1.2). Hieronder geven we voor elk van de criteria aan hoe we ze reconstrueren in het Datawarehouse.

- **Leeftijdsgroep**

De variabele *D_geboor* bevat de geboortedatum van een persoon. Met deze variabele uit het Rijksregister kan iedere leeftijdsgroep exact afgebakend worden op elk moment van het jaar.

- **Personen gekend in het Rijksregister, wonend in België**

De doelpopulatie van de EAK bestaat uit de personen die geregistreerd zijn in het Rijksregister en wonen in België. Om deze groep af te bakenen, maken we in het Datawarehouse gebruik van de variabele *Codnis*. Deze variabele uit het Rijksregister bevat de NIS-code van de gemeente van het domicilie-adres van een persoon of de landcode van personen die in het Datawarehouse enkel gekend zijn via de Belgische instellingen van de sociale zekerheid. We weerhouden enkel de personen met een NIS-code in de bevolking op arbeidsleeftijd.

We merken op dat de bevolking gekend in het Rijksregister pas vanaf 2005 volledig is opgenomen in het Datawarehouse. Dit betekent dat een tewerkstellingsgraad voor de gehele Belgische bevolking in het Datawarehouse pas vanaf 2005 kan berekend worden.

- **Geen personen uit het wachtregister**

Personen in het wachtregister maken geen deel uit van de doelpopulatie van de EAK. Deze groep laten we weg uit de bevolking op arbeidsleeftijd via de variabele *Subregister*.

- **Leden van privé-huishoudens**

De doelpopulatie van de EAK beperkt zich tot de leden van de private huishoudens in België. Op basis van de variabele *Type_huishouden* laten we de collectieve huishoudens weg uit de bevolking op arbeidsleeftijd.

2.2 Tewerkstellingsgraad DWH 1 - werkenden

De werkenden van tewerkstellingsgraad DWH 1 zijn samengesteld uit vier deelgroepen: 1) de loontrekkenden, zelfstandigen en helpers volgens de nomenclatuur van de socio-economische positie, 2) uitgaande grensarbeiders, 3) (werkende) studenten en 4) de personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet. We overlopen voor elk van deze groepen hoe ze in de indicator geïntegreerd worden.

- **Personen in loondienst, zelfstandigen en helpers**

Voor de afbakening van personen in loondienst, zelfstandigen en helpers maken we in tewerkstellingsgraad DWH 1 gebruik van de nomenclatuur van de socio-economische positie. Deze variabele groepeert de werkenden in het Datawarehouse in vier categorieën: loontrekkenden, zelfstandigen, helpers of een combinatie van loondienst en zelfstandige of helper. De loontrekkende tewerkstelling in de nomenclatuur is gebaseerd op de werknemers waarvoor een aangifte wordt gedaan bij de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid (RSZ) of de Rijkdienst voor de Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheden (RSZPPO).⁶ De loontrekkenden bevatten daarnaast ook de werknemers tewerkgesteld via een PWA-statuut. De personen die tewerkgesteld zijn via een PWA (Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap) zijn gekend in het Datawarehouse via de gegevens van de Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling (RVA).⁷ De zelfstandigen en helpers zijn gekend op basis van hun registratie bij het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ). Het RSVZ verzamelt gegevens over zelfstandigen en helpers via de sociale verzekeringsfondsen waarbij ze zijn aangesloten. Alle nomenclatuurposities bij de werkenden (n1) worden weerhouden in de teller van tewerkstellingsgraad DWH 1.

- **Uitgaande grensarbeiders**

Uitgaande grensarbeiders zijn woonachtig in België en werken in een van de buurlanden. Aangezien dit werk in het buitenland verricht wordt, zijn ze voor wat betreft deze arbeidsprestaties niet onderhevig aan de Belgische sociale zekerheid. Hierdoor worden ze in de hoedanigheid van uitgaand grensarbeider niet opgenomen bij de werkenden in de nomenclatuur van de socio-economische positie. Om hun arbeidsprestaties in kaart te brengen, doen we beroep op gegevens over de aansluiting van uitgaande grensarbeiders bij de Belgische ziekenfondsen, afkomstig van het Nationaal Intermutualistisch College (NIC). Gegeven het feit dat uitgaande grensarbeiders gedomicilieerd zijn in

---

⁶ De RSZPPO was jaren verantwoordelijk voor de inning van de sociale zekerheidsbijdragen van werknemers bij de lokale besturen. Op 1 januari 2015 fusioneerden de RSZPPO en de Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid (DOSZ) tot de Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels (DIBISS). Ook DIBISS hield op te bestaan op 1 januari 2017. Vanaf 1 januari 2017 nam de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) de bevoegdheden over inzake inning van de sociale zekerheidsbijdragen van werknemers bij de lokale besturen.

⁷ Voor het Vlaams Gewest en de Duitstalige Gemeenschap ontbreken vanaf 2018 de personen die als PWA'er aan het werk zijn. Vanaf dat jaar beschikt de RVA voor deze gebieden immers niet meer over het aantal uren die iemand als PWA'er heeft gepresteerd. Dit aantal gewerkte uren is een voorwaarde (>0) om PWA'ers als werkenden op te nemen in de nomenclatuur van de socio-economische positie.

België behoren ze in de EAK tot de werkenden. We voegen hen daarom ook bij de werkenden in de tewerkstellingsgraad DWH 1 via de variabele *CT2*.

- **Studenten**

Niet alle studenten die arbeidsprestaties leveren als werknemer zijn opgenomen bij de werkenden in de nomenclatuur van de socio-economische positie. De Belgische wetgeving stelt dat studenten die slechts een beperkt aantal uren werken in de periode van één jaar vrijgesteld zijn van de gewone sociale zekerheidsbijdrage en enkel de solidariteitsbijdrage verschuldigd zijn.⁸ Een student die de gewone sociale zekerheidsbijdrage betaalt, wordt opgenomen bij de personen in loondienst in de nomenclatuur. Een student die onder het stelsel van de solidariteitsbijdrage valt, wordt niet opgenomen bij de personen in loondienst in de nomenclatuur. In de EAK worden studenten die werken opgenomen bij de werkenden vanaf het moment dat zij minstens één uur betaalde arbeid verrichtten tijdens de referentieweek. In tewerkstellingsgraad DWH 1 nemen we daarom studenten in het stelsel van de solidariteitsbijdrage apart op bij de werkenden via de variabelen *Clatr2* en *Codtra*. Studenten die werken als zelfstandige zijn al opgenomen bij de werkenden via hun positie als zelfstandige in de nomenclatuur van de socio-economische positie.

- **Personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet**

Zoals aangehaald in sectie 1.2.2 worden in de EAK alle tijdelijk afwezigen als werkend gezien, uitgezonderd werknemers die meer dan drie maanden afwezig zijn van hun job omwille van volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet. Alle tijdelijk afwezigen moeten dan ook worden opgenomen bij de werkenden in tewerkstellingsgraad DWH 1, uitgezonderd personen die langer dan drie maanden in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet zijn. De meeste personen die tijdelijk afwezig zijn van hun job zijn opgenomen bij de werkenden in tewerkstellingsgraad DWH 1 via de nomenclatuur van de socio-economische positie, als uitgaand grensarbeider of als werkende student. Het betreft, bijvoorbeeld, personen in vakantie, ziekteverlof, moederschapsrust of economische werkloosheid. Voor een gedetailleerder overzicht van welke groepen tijdelijk afwezigen zo zijn opgenomen bij de werkenden (en welke niet) verwijzen we naar de bijlage 1 bij deze nota.

Een groep tijdelijk afwezigen die niet via een van de bovenstaande groepen is opgenomen bij de werkenden van tewerkstellingsgraad DWH 1, en die we bij de werkenden kunnen integreren, zijn de personen die drie maanden of minder in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet zijn. We integreren hen in tewerkstellingsgraad DWH 1 op basis van de data van de RVA. Personen die bij de RVA in de laatste maand van het kwartaal geregistreerd zijn in het statuut van volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet en nog niet langer dan drie maanden dit statuut bekleeden, worden opgenomen bij de werkenden van tewerkstellingsgraad DWH 1 (zie tabel 1).

2.3 Tewerkstellingsgraad DWH 2 - werkenden

De werkenden in tewerkstellingsgraad DWH 2 zijn identiek aan deze van tewerkstellingsgraad DWH 1, op twee groepen na. Ten eerste, worden de tijdelijk afwezige personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet niet toegevoegd bij de werkenden. Deze groep werd in tewerkstellingsgraad DWH 1 geïntegreerd vanwege de afstemming op de definities van de EAK. In

---

⁸ Vanaf 1 januari 2017 geldt de regel dat studenten die minder dan 475 uren per jaar presteren geen gewone socialezekerheidsbijdrage verschuldigd zijn.

tewerkstellingsgraad DWH 2 houden we geen rekening met de definities van de EAK. Ten tweede, verruimen we de groep van loontrekkenden in DWH 2 met degenen die enkel arbeidsprestaties leverden tijdens het kwartaal. Deze uitbreiding lichten we hieronder verder toe.

De groep van personen in loondienst, zelfstandigen en helpers in tewerkstellingsgraad DWH 2 bevat net als tewerkstellingsgraad DWH 1 de werkenden uit de nomenclatuur van de socio-economische positie (zie tabel 1). De nomenclatuur wordt vastgelegd op de laatste dag van het kwartaal (zie verder in deel 3). Door deze meetwijze wordt tewerkstelling die enkel plaats heeft tijdens het kwartaal gemist. In vergelijking met tewerkstellingsgraad DWH 1 voegen we de loontrekkenden die enkel actief waren tijdens het kwartaal toe aan de teller van tewerkstellingsgraad DWH 2. Deze groep kunnen we afbakenen aan de hand van het voltijds equivalent (VTE).

In het VTE wordt de verhouding berekend tussen de prestaties van een werknemer in een kwartaal en de prestaties van de fictieve referentiepersoon die het hele kwartaal werkt in dezelfde onderneming of in een gelijkaardige functie. Het voltijds equivalent geeft op die manier een weergave van de bezettingsgraad van een job gedurende een kwartaal. Deze bezettingsgraad kan op verschillende manieren berekend worden. De meest gebruikte methode is de berekening van het VTE exclusief gelijkgestelde dagen. Het VTE exclusief gelijkgestelde dagen is het resultaat van de verhouding tussen de bezoldigde- en vakantiedagen van een werknemer ten opzichte van de referentiepersoon die een volledig kwartaal heeft gewerkt. Daarnaast is ook het VTE inclusief gelijkgestelde dagen beschikbaar. Hier wordt dezelfde berekening gemaakt als in het VTE exclusief gelijkgestelde dagen maar worden ook de prestaties van de werknemer tijdens het kwartaal in de vorm van gelijkgestelde dagen mee opgenomen in de teller.

We voegen de loontrekkenden die enkel actief waren tijdens het kwartaal toe aan de groep van personen in loondienst, zelfstandigen en helpers. We bakenen hen af als diegenen met een VTE exclusief gelijkgestelde dagen groter dan nul (zie tabel 1). Werknemers die voorkomen in de data van de RSZ voegen we toe op basis van de variabele *Tauxsa*. De personen die geregistreerd zijn bij de RSZPPO voegen we toe via de variabele *Eqtpsp_paid*.

3 Berekening tewerkstellingsgraad DWH 1 en DWH 2

In dit derde deel bespreken we de berekeningswijze van de tewerkstellingsgraden DWH 1 en DWH 2 in het Datawarehouse.

3.1 Berekening tewerkstellingsgraad DWH 1

De *bevolking op arbeidsleeftijd* in tewerkstellingsgraad DWH 1 bevat de leden van de private huishoudens in België die gekend zijn in het Rijksregister, uitgezonderd personen in het wachtregister. De variabelen die in het Datawarehouse gebruikt worden om deze groep af te bakenen, worden gemeten op de laatste dag van het jaar. De persoonskenmerken die op dat moment worden toegekend, zijn geldig voor het hele jaar. De leeftijd kan in het Datawarehouse wel voor elke dag in het jaar berekend worden. Aangezien leeftijd variabel is doorheen het jaar, is het aantal personen in de bevolking op arbeidsleeftijd verschillend per kwartaal.

Om de bevolking op arbeidsleeftijd in een bepaald jaar te berekenen, nemen we, in overeenstemming met de EAK, het gemiddelde van de bevolking op arbeidsleeftijd in de vier kwartalen.⁹ In de EAK betreft dit het gemiddelde van de gewogen of de naar het populatieniveau geëxtrapoleerde aantallen. Het meetmoment is in het Datawarehouse in elk kwartaal de laatste dag van het kwartaal.

$$\begin{aligned} & \textit{Bevolking op arbeidsleeftijd tewerkstellingsgraad DWH 1 in jaar T} \\ & = \sum (\textit{bevolking op arbeidsleeftijd kwartaal 1, 2, 3 en 4}) / 4 \end{aligned}$$

De *werkenden* in tewerkstellingsgraad DWH 1 bevatten de personen in loondienst, zelfstandigen en helpers uit de nomenclatuur, uitgaande grensarbeiders, studenten en de personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet. Het meetmoment van de nomenclatuur van de socio-economische positie is de laatste dag van het kwartaal. We brengen het meetmoment van de overige groepen werkenden hiermee zoveel mogelijk in overeenstemming. Het aantal uitgaande grensarbeiders kunnen we vastleggen op de laatste dag van het kwartaal aan de hand van de begin- en einddatum van hun tewerkstelling. Bij personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet is de referentieperiode de laatste maand van het kwartaal. Voor studenten is er geen informatie beschikbaar over de periode van tewerkstelling, daarom tellen we alle studenten mee die werkten in het kwartaal. We tellen de werkende studenten echter mee op basis van een weegfactor. Via deze telwijze trachten we te corrigeren voor het feit dat een student in het stelsel van de solidariteitsbijdrage over een heel jaar bekeken een veel lager arbeidsvolume heeft dan een regulier werkende. De weegfactor is gebaseerd op het maximum aantal toegestane werkdagen die men als student mag presteren (zie bijlage 2 voor meer duiding). Het gewicht op basis waarvan de werkende jobstudent wordt meegerekend ligt tussen 0 en 1. Alle overige werkenden worden wel altijd als één eenheid geteld.

Om het aantal werkenden in een bepaald jaar te bepalen, berekenen we opnieuw het gemiddelde van de vier kwartalen.

$$\begin{aligned} & \textit{Werkenden tewerkstellingsgraad DWH 1 in jaar T} \\ & = \sum (\textit{werkenden op basis van de weegvariabele kwartaal 1, 2, 3 en 4}) / 4 \end{aligned}$$

3.2 Berekening tewerkstellingsgraad DWH 2

De berekening van de *bevolking op arbeidsleeftijd* in tewerkstellingsgraad DWH 2 is gelijk aan deze van tewerkstellingsgraad DWH 1. De berekening van de *werkenden* in tewerkstellingsgraad DWH 2 is quasi identiek aan deze van tewerkstellingsgraad DWH 1. De groep van personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet wordt weggelaten en het aantal loontrekkenden wordt verruimd door de toevoeging van de loontrekkenden die enkel actief waren tijdens het kwartaal. Zowel voor de bevolking op arbeidsleeftijd als voor de werkenden wordt opnieuw het gemiddelde genomen van de vier kwartalen.

4 Verschillen tewerkstellingsgraad EAK en DWH 1

---

⁹ Zie Statbel. *De enquête naar de arbeidskrachten*.

Nadat we in de voorgaande delen de opbouw van de tewerkstellingsgraden hebben toegelicht, bespreken we in dit deel enkele elementen die mee de verschillen tussen de tewerkstellingsgraad volgens de EAK en tewerkstellingsgraad DWH 1 kunnen helpen verklaren.

De elementen die verschillen creëren tussen de werkenden en de bevolking op arbeidsleeftijd van beide tewerkstellingsgraden delen we op in twee groepen. Ten eerste, zijn er de *definities* die bepalen wie tot de werkenden en wie tot de bevolking op arbeidsleeftijd behoort (zie sectie 1.2 voor de EAK en secties 2.1 en 2.2 voor DWH 1). Ten tweede, is er het *meetmoment* waarop de werkenden en de bevolking op arbeidsleeftijd betrekking hebben (zie deel 1 voor de EAK en sectie 3.1 voor DWH 1). In de twee volgende secties geven we een overzicht van de verschillen tussen beide tewerkstellingsgraden op het niveau van de definities (sectie 4.1) en de verschillen in het meetmoment (sectie 4.2).

4.1 Verschillen tewerkstellingsgraad EAK en DWH 1 - definities

Volgens de definities van de EAK onderscheiden we twee groepen van werkenden: (1) een groep die in de referentieweek effectief (minstens één uur) gewerkt heeft voor loon of winst en (2) een groep die tijdens de referentieweek niet gewerkt heeft maar waarbij de leden wel een job hadden waarvan ze tijdelijk afwezig waren. De eerste groep deelden we verder op in loontrekkenden, zelfstandigen, helpers, studenten en niet-aangegeven arbeid. In de volgende alinea's overlopen we voor elk van deze groepen hoe de definitieverschillen tussen de EAK en DWH 1 afwijkingen zouden kunnen veroorzaken tussen de werkenden volgens beide tewerkstellingsgraden. Voor de bevolking op arbeidsleeftijd zien we op het niveau van de definities geen noemenswaardige verschillen. Op basis van de in sectie 2.1 besproken variabelen lijkt de bevolking op arbeidsleeftijd volgens DWH 1 goed op de EAK afgestemd te zijn.

- **Loontrekkenden**

Bij de loontrekkenden uit tewerkstellingsgraad DWH 1 rekenen we de personen in loondienst in de nomenclatuur van de socio-economische positie en uitgaande grensarbeiders. Ook studenten in het stelsel van de solidariteitsbijdrage en personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet zien we als loontrekkend, maar we behandelen hun situatie apart (zie verder).

Het belangrijkste verschil tussen de loontrekkenden volgens de EAK en DWH 1 heeft te maken met het ontbreken van tewerkstellingsgegevens aan de zijde van het Datawarehouse over personen in loondienst bij de Europese en internationale instellingen en naar ons land gedetacheerde werknemers. Voor zover deze twee groepen van werknemers gedomiciëerd zijn in België, voldoen ze aan de voorwaarden in de EAK om bij de loontrekkenden te worden gerekend. Er wordt gewerkt aan een integratie van tewerkstellingsgegevens over deze groepen in het Datawarehouse zodat dit hiaat in de toekomst weggewerkt kan worden.

Verder creëert het criterium van één uur betaalde arbeid in de EAK mogelijk een (klein) verschil met de uitgaande grensarbeiders in DWH 1. Uitgaande grensarbeiders zijn opgenomen in tewerkstellingsgraad DWH 1 via hun registratie bij een van de Belgische ziekenfondsen (zie eerder). De registratie als uitgaand grensarbeider bij een van de ziekenfondsen berust op de verklaringen van de grensarbeider zelf. Bij een korte tewerkingstelling als uitgaand grensarbeider is het mogelijk dat een

persoon zich minder snel zal laten registreren als uitgaand grensarbeider bij een ziekenfonds dan wanneer de tewerkstelling een lange periode betreft.

We merken nog op dat het criterium van minstens één uur betaalde arbeid in de EAK geen verschil creëert met de personen in loondienst in de nomenclatuur in DWH 1. Loontrekkenden in de nomenclatuur van de socio-economische positie in tewerkstellingsgraad DWH 1 zijn aangegeven als werknemer bij de RSZ(PPO). Deze aangifteplicht geldt voor iedere tewerkstelling als werknemer, ongeacht de duur ervan.

- **Zelfstandigen**

De zelfstandigen in tewerkstellingsgraad DWH 1 worden afgebakend via de nomenclatuur van de socio-economische positie. Ze verkrijgen deze positie op basis van hun registratie bij het RSVZ. De groep zelfstandigen volgens de EAK omvat naast zelfstandigen die tijdens de referentieweek actief waren in hun zaak ook personen die nog niet aan de slag waren als zelfstandige maar een zaak aan het opstarten waren. Voor zover deze personen nog niet geregistreerd zijn bij het RSVZ, worden ze in het Datawarehouse niet als zelfstandige gezien en vallen ze dus buiten het bereik van de werkenden in DWH 1. Het gaat echter naar alle waarschijnlijkheid over een kleine groep. Daarnaast ontbreken, momenteel, in het Datawarehouse ook de naar ons land gedetacheerde zelfstandigen met domicilie in België. Net als bij de loontrekkende gedetacheerden wordt gewerkt aan een integratie van tewerkstellingsgegevens over deze groep in het Datawarehouse zodat dit hiaat in de toekomst weggewerkt kan worden.

- **Helpers**

Een helper in tewerkstellingsgraad DWH 1 betreft iedere persoon die in België een zelfstandige in de uitoefening van zijn beroep bijstaat of vervangt, zonder tegenover hem door een arbeidsovereenkomst te zijn verbonden.¹⁰ In tegenstelling tot in de EAK zijn deze helpers niet beperkt tot de familieleden van de zelfstandige (zie sectie 1.2.1). De groep helpers in DWH 1 lijkt op basis van deze definities dus groter te zijn dan de helpers volgens de EAK.

We merken ook voor zelfstandigen en helpers op dat het criterium van minstens één uur betaalde arbeid in de EAK geen verschillen creëert met de groep van zelfstandigen en helpers volgens DWH 1. De basis van de zelfstandigen en helpers hun registratie bij het RSVZ is de wettelijke verplichting om zich aan te sluiten bij een sociaal verzekeringsfonds. Het feit dat een zelfstandige of helper slechts één of vele uren heeft gewerkt, heeft geen invloed op deze verplichting.

- **Studenten**

Werkende studenten worden in tewerkstellingsgraad DWH 1 afgebakend via de nomenclatuur van de socio-economische positie en de variabelen *Clatr2* en *Codtra* (zie eerder). Via deze combinatie van gegevens lijken de werkende studenten in tewerkstellingsgraad DWH 1 (regulier werkende werknemers, studenten met solidariteitsbijdrage en student-zelfstandigen) goed in overeenstemming te zijn met deze volgens de EAK.

---

¹⁰ Zie: artikel 6 van het Koninklijk besluit nr. 38 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.

Het criterium van één uur betaalde arbeid in de EAK creëert ook bij studenten geen verschil met DWH 1. Voor iedere werkende student geldt eveneens dat deze aangegeven dient te worden bij de RSZ(PPO) of wettelijk verplicht is om zich aan te sluiten bij een sociaal verzekeringsfonds, ongeacht de duur van de tewerkstelling.

- **Niet-aangegeven arbeid**

Arbeidsprestaties die niet worden aangegeven bij de betreffende overheidsdiensten, zijn in het Datawarehouse per definitie onbekend.¹¹ Deze groep van werkenden uit de EAK kan dus niet worden gedupliceerd in het Datawarehouse.

- **Tijdelijk afwezige werkenden**

De tijdelijke afwezigheid van werkenden lijkt in het Datawarehouse in grote mate in overeenstemming te zijn met de definities in de EAK. In sectie 1.2.2 zagen we dat in de EAK personen die tijdelijk afwezig zijn van hun job tijdens de referentieweek als werkend worden gezien, ongeacht de duur van hun afwezigheid. Enige uitzondering hierop zijn de werknemers die meer dan drie maanden afwezig zijn omwille van volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet.

Afwezigheden in de vorm van vakantie, ziekte, economische werkloosheid, en dergelijke leiden er in het Datawarehouse nooit toe dat een loontrekkende, zelfstandige of helper als niet-werkend wordt beschouwd. Afwezigheid in de vorm van volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet van drie maanden of minder kan in het Datawarehouse in kaart gebracht worden via de gegevens van de RVA (zie sectie 2.2). Afwezig in onbetaald verlof kunnen in het Datawarehouse niet worden afgebakend. Bijgevolg creëert dit een (klein) verschil met de EAK. Zie bijlage 1 voor een meer gedetailleerde beschrijving van deze kwestie.

4.2 Verschillen tewerkstellingsgraad EAK en DWH 1 - meetmoment

In tabel 2 vergelijken we de referentieperiodes van tewerkstellingsgraad DWH 1 en de tewerkstellingsgraad van de EAK. Zoals blijkt uit de tabel is zowel voor de werkenden als voor de bevolking op arbeidsleeftijd het meetmoment in tewerkstellingsgraad DWH 1 verschillend van dat in de EAK.

Het aantal werkenden in tewerkstellingsgraad DWH 1 wordt per kwartaal berekend. De resultaten van de vier kwartalen worden vervolgens omgezet naar een jaarcijfer door het gemiddeld aantal werkenden van de vier kwartalen te berekenen (zie deel 3). Het meetmoment van de grootste groep werkenden is de laatste dag van het kwartaal. Dit is zo voor de loontrekkenden, zelfstandigen en helpers in de nomenclatuur en de uitgaande grensarbeiders. Voor studenten in het stelsel van de solidariteitsbijdrage is het meetmoment het gehele kwartaal. We zagen in deel 3 dat in de berekening van het aantal werkenden we een specifiek gewicht aan elk van hen toekennen. Voor personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet is het meetmoment de laatste maand van het kwartaal. De bepaling van de werkenden in de EAK gebeurt daarentegen op basis van permanente steekproeven die verspreid zijn over het hele jaar en waarbij de arbeidsmarktpositie in de referentieweek bevestigd

---

¹¹ Niet-aangegeven arbeid moet onderscheiden worden van arbeidsprestaties die vrijgesteld zijn van aangifte bij de Belgische instellingen van de sociale zekerheid, zoals, bijvoorbeeld, het overgrote deel van de tewerkstelling bij de Europese en internationale instellingen.

wordt. Het verschillend meetmoment in beide bronnen kan vooral afwijkingen creëren in de meting van korte vormen van tewerkstelling. Permanente steekproeven over de referentieweek die verspreid zijn over het hele jaar, capteren mogelijks beter de korte vormen van tewerkstelling dan één meting per kwartaal op de laatste dag van het kwartaal.

De bevolking op arbeidsleeftijd in DWH 1 wordt grotendeels bepaald op basis van de situatie op de laatste dag van het jaar. Zowel de woonplaats, het huishoudtype als de populatie in het wachtregister worden dan vastgelegd. De bevolking op arbeidsleeftijd varieert enkel doorheen het jaar naargelang de leeftijd op het einde van elk kwartaal. Terwijl het Datawarehouse een foto maakt van de bevolking op arbeidsleeftijd die in grote mate betrekking heeft op de laatste dag van het jaar, is de bevolking op arbeidsleeftijd in de EAK het resultaat van permanente steekproeven bij de bevolking, verspreid over het hele jaar.

Tabel 2. Referentieperiodes tewerkstellingsgraad DWH 1 en EAK

Werkenden	DWH 1	EAK
Personen in loondienst, zelfstandigen en helpers	laatste dag van het kwartaal	referentieweek
Uitgaande grensarbeiders	laatste dag van het kwartaal	
Studenten (solidariteitsbijdrage)	gehele kwartaal	
Personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet	laatste maand van het kwartaal	
Bevolking op arbeidsleeftijd		
Woonplaats	31 december	referentieweek
Type huishouden	31 december	
Wachtregister	31 december	
Leeftijd	laatste dag van het kwartaal	

5 Resultaten

In deel 5 bespreken we enkele resultaten van de tewerkstellingsgraden DWH 1 en DWH 2. We berekenen een globale tewerkstellingsgraad voor de 20- tot 64-jarigen in België en splitsen deze vervolgens uit voor subgroepen naar leeftijd, regio, geslacht, nationaliteit, geboorteland en het huishoudtype. Daarnaast bespreken we in dit deel de verdeling van de loontrekkenden uit beide indicatoren naar arbeidsregime.

In de figuren nemen we naast de tewerkstellingsgraden uit het Datawarehouse ook telkens de tewerkstellingsgraad op volgens de EAK. Zo kunnen we op algemene wijze nagaan hoe tewerkstellingsgraad DWH 1 zich verhoudt tot de tewerkstellingsgraad van de EAK. In de vergelijking van tewerkstellingsgraad DWH 1 met de EAK kijken we steeds naar het verschil in hoogte tussen de curves en de evolutie van de curves. De vastgestelde verschillen trachten we telkens zoveel als mogelijk te duiden. We merken hierbij op dat onze vergelijking tussen DWH 1 en de EAK op geaggregeerd niveau niets vertelt over afwijkingen op het individuele niveau tussen beide bronnen. Een beperkte afwijking op geaggregeerd niveau kan nog steeds grote afwijkingen op het individuele niveau inhouden. De verhouding tussen tewerkstellingsgraad DWH 2 en de tewerkstellingsgraad van de EAK bespreken we

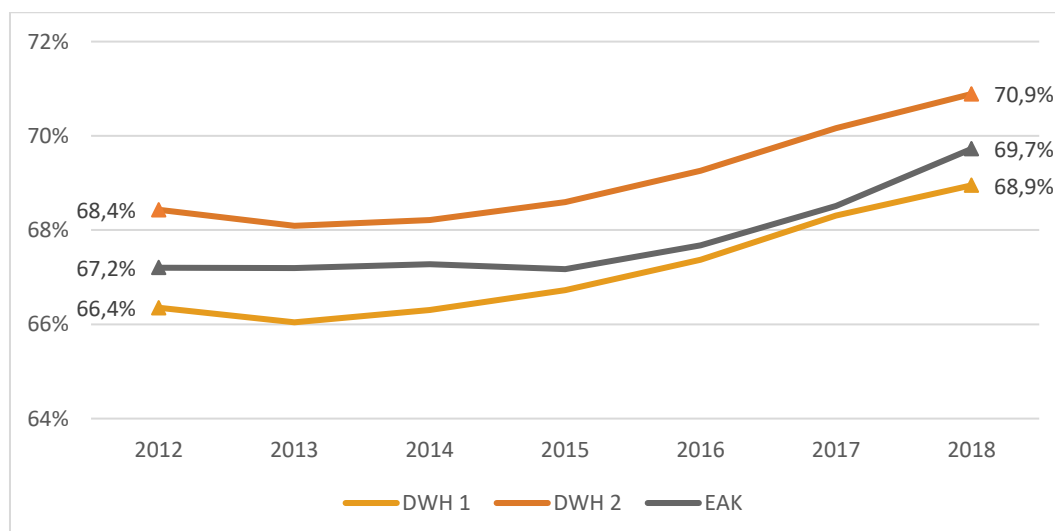
niet aangezien het niet de bedoeling is om de beide indicatoren op elkaar af te stemmen. De vergelijking van de twee tewerkstellingsgraden van het Datawarehouse zelf is opgenomen bij de bespreking van de globale tewerkstellingsgraad in sectie 5.1.

5.1 Globale tewerkstellingsgraad

In figuur 1 is de tewerkstellingsgraad weergegeven voor 20- tot 64-jarigen in België volgens DWH 1, DWH 2 en de EAK tussen 2012 en 2018. De tewerkstellingsgraad DWH 1 en deze van de EAK sluiten goed bij elkaar aan. Doorheen de jaren bedraagt het verschil tussen beide indicatoren maximaal 1,2 procentpunt, waarbij de EAK steeds iets hoger ligt dan DWH 1. Om de vergelijking van de indicatoren inzichtelijker te maken, geven we in tabel 3 ook de aantallen weer voor de werkenden (teller) en de bevolking op arbeidsleeftijd (noemer) van beide indicatoren. We zien dat tot en met 2016 zowel het aantal werkenden als de bevolking op arbeidsleeftijd in DWH 1 iets lager liggen dan in de EAK. Hierbij ligt het aantal werkenden verhoudingsgewijs nog iets lager dan de bevolking op arbeidsleeftijd. Vanaf 2017 is de bevolking op arbeidsleeftijd ongeveer gelijk in DWH 1 en de EAK en telt DWH 1 nog steeds minder werkenden. Over de gehele periode bekeken ligt tewerkstellingsgraad DWH 1 steeds iets lager dan de tewerkstellingsgraad van de EAK, maar het verschil tussen de aantallen van de beide indicatoren verandert hierbij wel licht tussen 2016 en 2017. De methodologische wijziging in de EAK, die werd doorgevoerd tussen 2016 en 2017 (zie sectie 1.1), lijkt hier een invloed te hebben op het verschil tussen de aantallen van beide indicatoren.

Wat de evolutie betreft, is het verloop van de beide curves ongeveer gelijkaardig. Tussen 2012 en 2015 blijft de tewerkstellingsgraad van de EAK vrij stabiel en vanaf 2016 neemt het aandeel werkenden toe. In tewerkstellingsgraad DWH 1 noteren we al iets eerder een stijging, met name vanaf 2014. Over de gehele periode bekeken stijgt de DWH 1-indicator van 66,4% in 2012 tot 68,9% in 2018 (+2,5ppt). De tewerkstellingsgraad van de EAK steeg van 67,2% naar 69,7% (+2,5ppt).

Figuur 1. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (20-64 jaar) (België, 2012-2018)

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Bij de vergelijking van de twee tewerkstellingsgraden van het Datawarehouse zelf, stellen we vast dat tewerkstellingsgraad DWH 2 in alle jaren ongeveer 2 procentpunten hoger ligt dan DWH 1. Dit betekent dat er in tewerkstellingsgraad DWH 2 meer personen bij de werkenden worden toegevoegd dan dat er worden weggelaten ten opzichte van tewerkstellingsgraad DWH 1. De noemer van beide indicatoren is namelijk identiek. In alle verdere hier opgenomen uitsplitsingen van de tewerkstellingsindicatoren ligt DWH 2 iets hoger dan DWH 1. Ook de trend van de beide Datawarehouse-indicatoren is gelijkaardig in deze figuur en alle overige figuren. Bijgevolg gaan we in de volgende secties niet verder in op de verhouding van de beide Datawarehouse-indicatoren.

Tabel 3. Aantal werkenden en bevolking op arbeidsleeftijd tewerkstellingsgraad DWH 1 en EAK (20-64 jaar) (België, 2012-2018)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Werkenden DWH 1	4.366.204	4.353.265	4.379.693	4.417.513	4.468.696	4.539.977	4.593.527
Bevolking DWH 1	6.580.556	6.591.565	6.605.477	6.620.496	6.632.764	6.646.050	6.662.160
Werkenden EAK	4.440.961	4.453.949	4.466.333	4.468.297	4.507.541	4.549.769	4.645.536
Bevolking EAK	6.608.378	6.628.280	6.639.052	6.652.086	6.660.413	6.640.763	6.662.896
Verschil werkenden	-74.758	-100.684	-86.640	-50.784	-38.846	-9.792	-52.009
Verschil bevolking	-27.822	-36.715	-33.575	-31.590	-27.649	5.286	-737

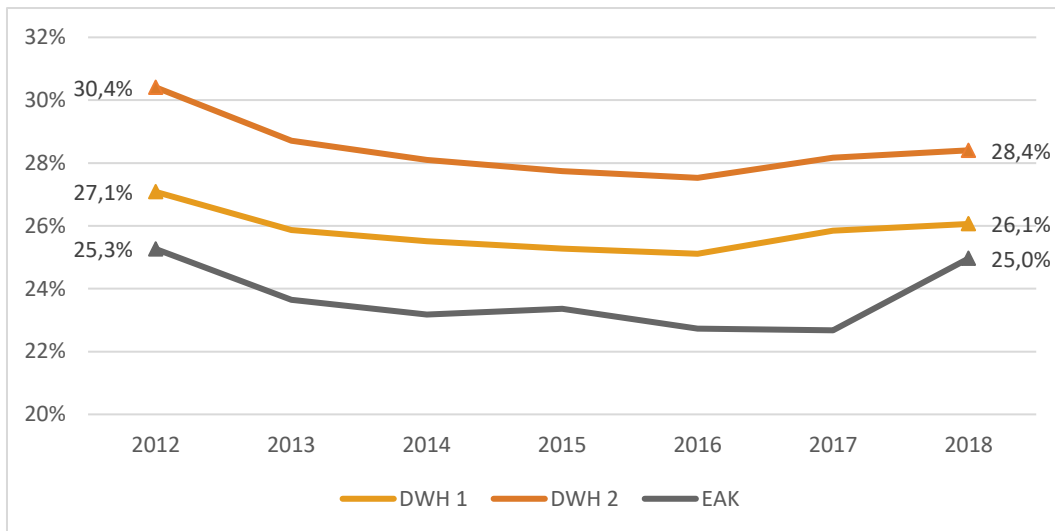
Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

5.2 Leeftijd

We berekenen de tewerkstellingsgraad voor twee leeftijdsgroepen: 15- tot 24-jarigen en 55- tot 64-jarigen. In figuur 2 zien we dat in de leeftijdsgroep van 15 tot 24 jaar het aandeel werkenden in DWH 1, 1 tot 3 procentpunten hoger ligt dan in de EAK. In aantal werkenden gaat het om ongeveer 15 000 tot 40 000 werkenden meer in tewerkstellingsgraad DWH 1 dan in de tewerkstellingsgraad van de EAK, terwijl de bevolking op arbeidsleeftijd ongeveer gelijk is. De specifieke manier waarop werkende studenten geteld worden in tewerkstellingsgraad DWH 1 speelt hier vermoedelijk een rol. In deze telwijze voegen we immers alle studenten die tijdens het kwartaal werkten onder het stelsel van de solidariteitsbijdrage toe bij de werkenden en wegen we elke individuele arbeidsprestatie op basis van het maximaal aantal toegestane werkdagen (zie bijlage 2). Wat de evolutie van de curves betreft, is het verloop van DWH 1 en de EAK gelijkaardig, op 2018 na. In dat jaar maakt de EAK een sterke sprong van 22,7% naar 25,0% (+2,3ppt), terwijl DWH 1 nauwelijks beweegt (+0,3ppt).

Figuur 2. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (15-24 jaar) (België, 2012-2018)

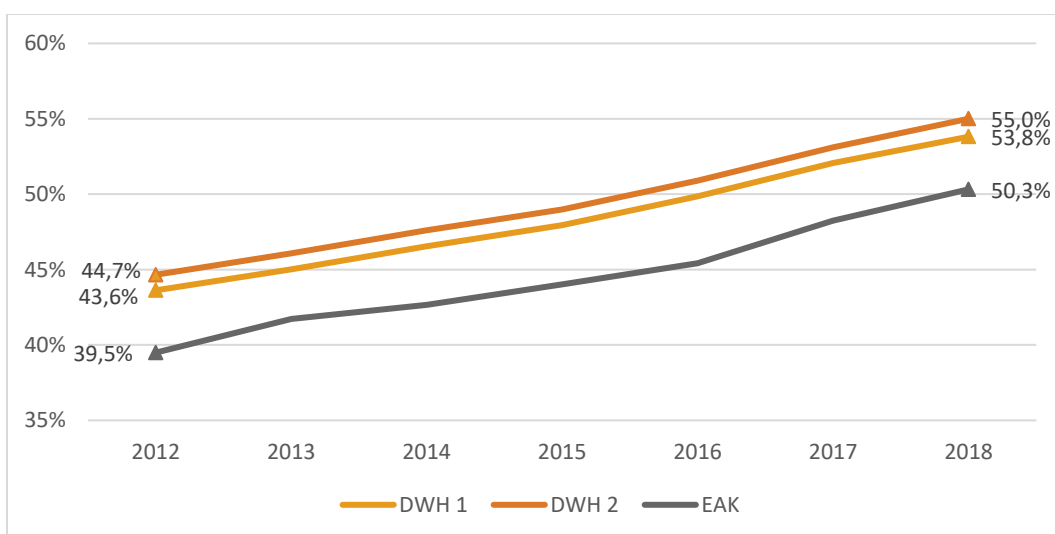

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Ook in de leeftijdsgroep van 55 tot 64 jaar ligt de DWH 1-indicator iets hoger dan de tewerkstellingsgraad van de EAK (figuur 3). Het verschil bedraagt in alle jaren een 4-tal procentpunten. In aantal werkenden gaat het om ongeveer 40 000 tot 60 000 werkenden meer in tewerkstellingsgraad DWH 1 dan in de tewerkstellingsgraad van de EAK, terwijl de bevolking op arbeidsleeftijd ongeveer gelijk is. Een verklaring voor dit verschil kan zijn dat sommige 55-plussers in het Datawarehouse wel administratief werkend zijn maar niet in de realiteit. Het is mogelijk dat deze personen in de EAK niet in lijn antwoorden met hun administratief statuut maar aangeven gepensioneerd of arbeidsongeschikt te zijn.¹² De evolutie van de curves is ook hier gelijklopend. Tussen 2012 en 2018 steeg de DWH 1-indicator van 43,6% tot 53,8% (+10,2ppt). De tewerkstellingsgraad van de EAK steeg van 39,5% naar 50,3% (+10,8ppt).

Figuur 3. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (55-64 jaar) (België, 2012-2018)

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

¹² Met dank aan Ellen Quintelier van Statbel voor deze informatie.

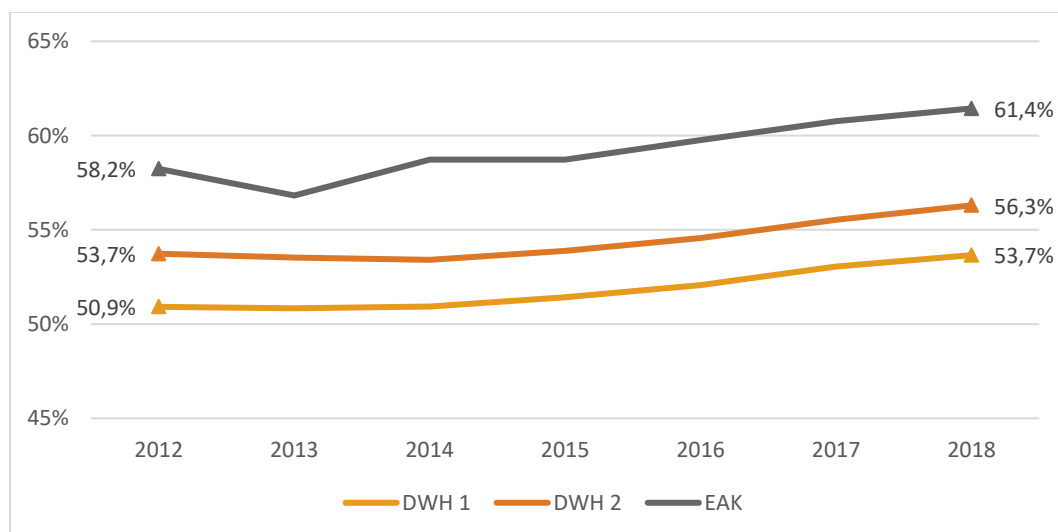
Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

5.3 Regio

In deze sectie berekenen we de tewerkstellingsgraden voor de verschillende regio's. We bekijken achtereenvolgens de resultaten voor het Brussels Hoofdstedelijk-, het Vlaams- en het Waals Gewest.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ligt de tewerkstellingsgraad van de EAK 7 à 8 procentpunten hoger dan tewerkstellingsgraad DWH 1 (figuur 4). Tewerkstellingsgraad DWH 1 telt ongeveer 55 000 werkenden minder dan de EAK, terwijl de bevolking op arbeidsleeftijd ongeveer gelijk is. Dit verschil valt voor een groot deel te verklaren door het ontbreken van gegevens over de tewerkstelling bij de Europese en internationale instellingen in het Datawarehouse. Werknemers van de Europese en internationale instellingen met domicilie in België zijn momenteel wel opgenomen in de noemer van de tewerkstellingsgraden in het Datawarehouse maar niet in de teller. Cijfers van het BISA geven aan dat eind 2018 bijna 31 000 werknemers (tussen 20 en 64 jaar) van de Europese en internationale instellingen gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ook gedomicilieerd waren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.¹³ Als we deze 31 000 werknemers toevoegen aan de teller van DWH 1 in 2018, dan stijgt de tewerkstellingsgraad van 53,7% naar 57,9%. Het verschil met de EAK zakt op die manier van 7,7 naar 3,5 procentpunten. De evolutie van de curves in figuur 4 verloopt wel gelijkaardig in DWH 1 (+2,8ppt) en de EAK (+3,2ppt) tussen 2012 en 2018.

Figuur 4. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (20-64 jaar) (Brussel Hoofdstedelijk Gewest, 2012-2018)

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

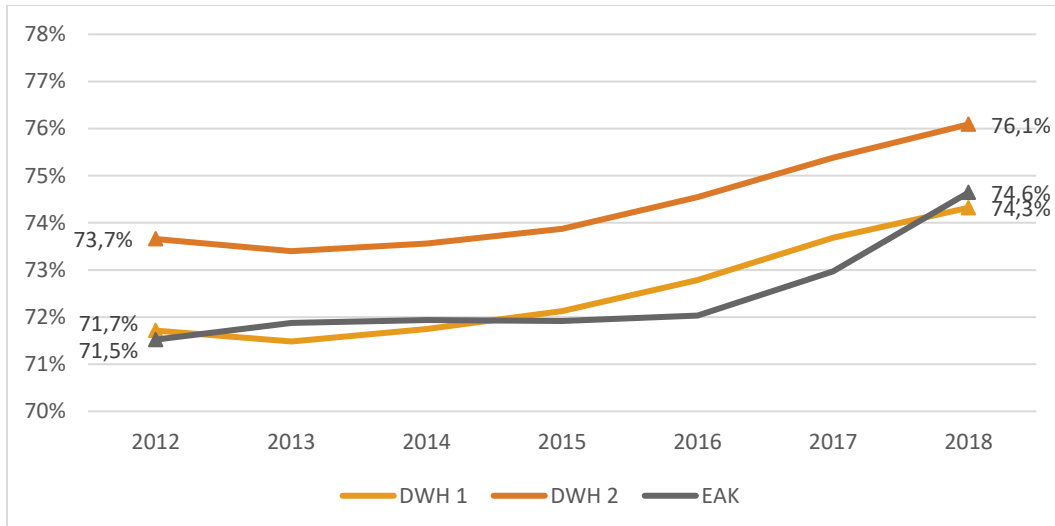
Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

In het Vlaams Gewest (figuur 5) is er zowel qua hoogte van de curves, als in de evolutie van de curves weinig verschil tussen tewerkstellingsgraad DWH 1 en deze van de EAK. Een verschilpunt is wel dat de evolutie van tewerkstellingsgraad DWH 1 een gestage stijging toont van het aandeel werkenden vanaf

¹³ Data aangeleverd door BISA aan het Steunpunt Werk. Voor meer info over deze data zie: Desiere, Struyven, Cuyvers en Gangji (2018).

2014. In de EAK begint het aandeel werkenden pas te stijgen vanaf 2017. Over de gehele periode 2012-2018 bekeken stijgt de DWH 1-indicator van 71,7% tot 74,3% (+2,6ppt). De tewerkstellingsgraad van de EAK steeg van 71,5% naar 74,6% (+3,1ppt).

Figuur 5. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (20-64 jaar) (Vlaams Gewest, 2012-2018)

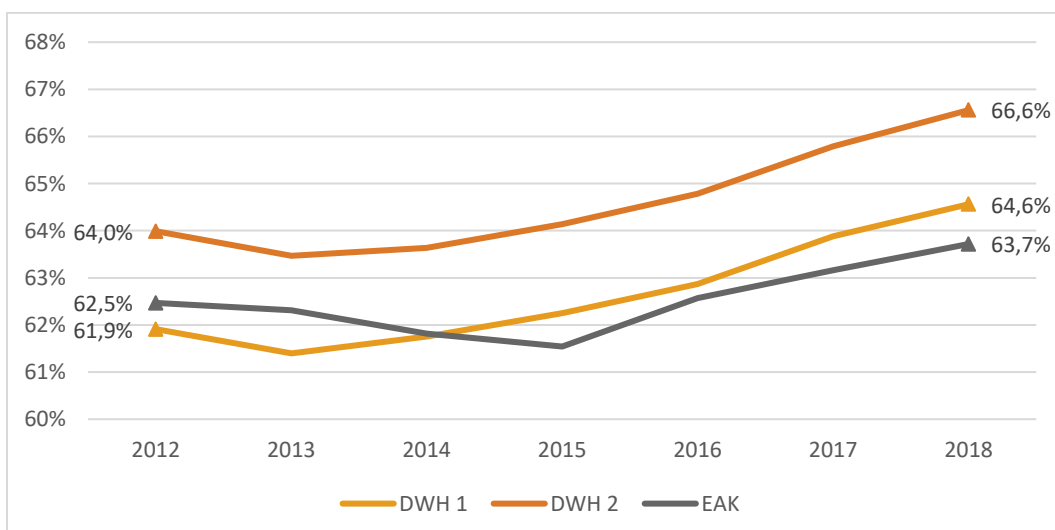

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Ook in het Waals gewest (figuur 6) is er qua hoogte en evolutie van de curves weinig verschil tussen tewerkstellingsgraad DWH 1 en deze van de EAK. Het belangrijkste verschilpunt is ook hier dat het aandeel werkenden in DWH 1 stijgt vanaf 2014 en in de EAK pas vanaf 2016. Over de gehele beschouwde periode stijgt DWH 1 (+2,7ppt) ook iets sterker dan de EAK (+1,2ppt).

Figuur 6. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (20-64 jaar) (Waals Gewest, 2012-2018)

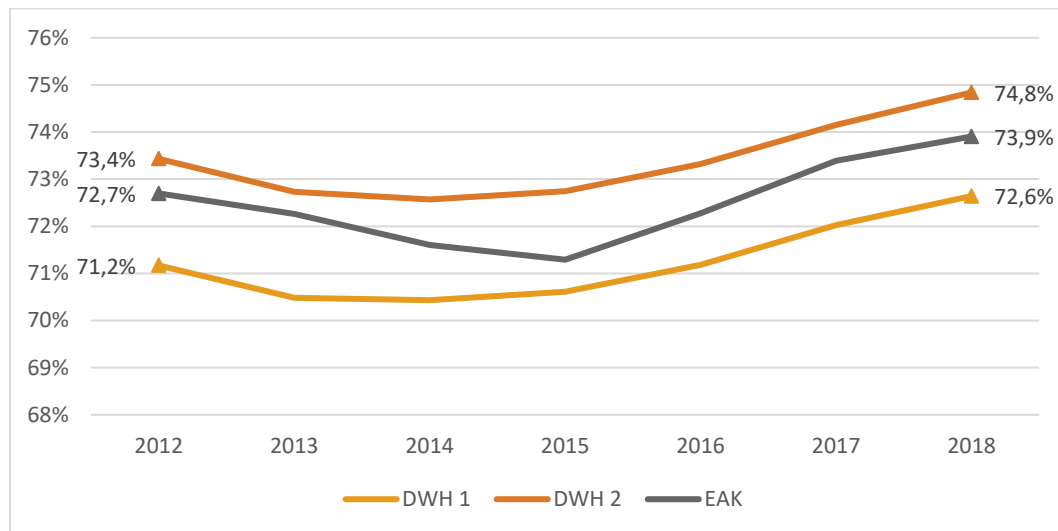
Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

5.4 Geslacht

Bij mannen sluiten de curves van tewerkstellingsgraad DWH 1 en de EAK goed bij elkaar aan (figuur 7). De tewerkstellingsgraad van de EAK ligt maximaal 1,8 procentpunten hoger dan tewerkstellingsgraad DWH 1. De evolutie van de beide curves vertoont een gelijkaardig patroon: van 2012 tot 2015 daalt de tewerkstellingsgraad bij mannen volgens de EAK, waarna het aandeel werkenden toeneemt. In tewerkstellingsgraad DWH 1 stopt de daling in 2014 en neemt nadien ook het aandeel werkende mannen toe. Over de gehele periode bekeken stijgt de DWH 1-indicator (+1,4ppt) ongeveer even sterk als de tewerkstellingsgraad van de EAK (+1,2ppt).

Figuur 7. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (mannen, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

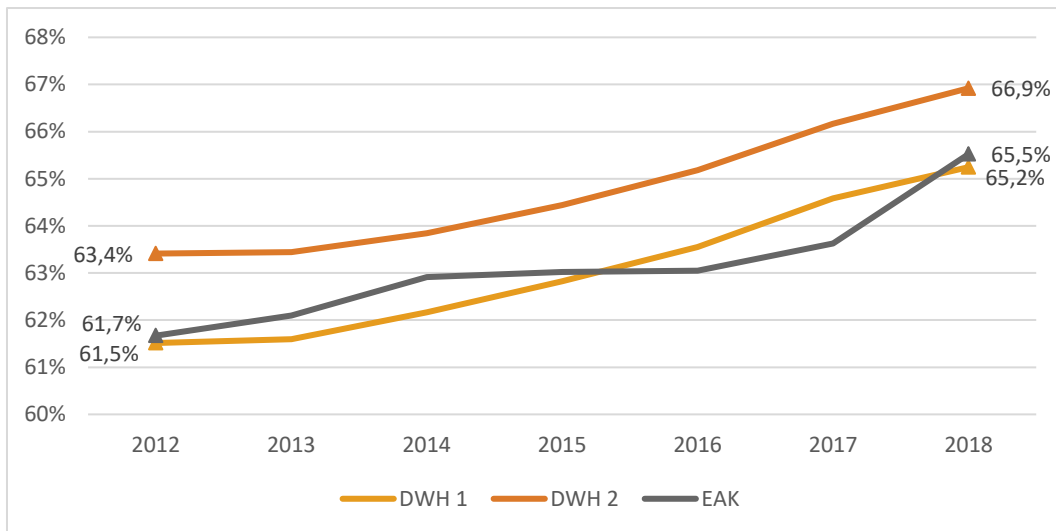

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Ook bij vrouwen liggen de curves van DWH 1 en de EAK dicht bij elkaar (figuur 8). Afwisselend ligt de ene curve iets boven de andere, met een verschil van maximaal 1 procentpunt. De evolutie van de curves is gelijklopend. Het aandeel werkenden bij vrouwen stijgt volgens tewerkstellingsgraad DWH 1 van 61,5% in 2012 naar 65,2% (+3,7ppt) in 2018. De tewerkstellingsgraad van de EAK stijgt van 61,7% naar 65,5% (+3,8ppt).

Figuur 8. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (vrouwen, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

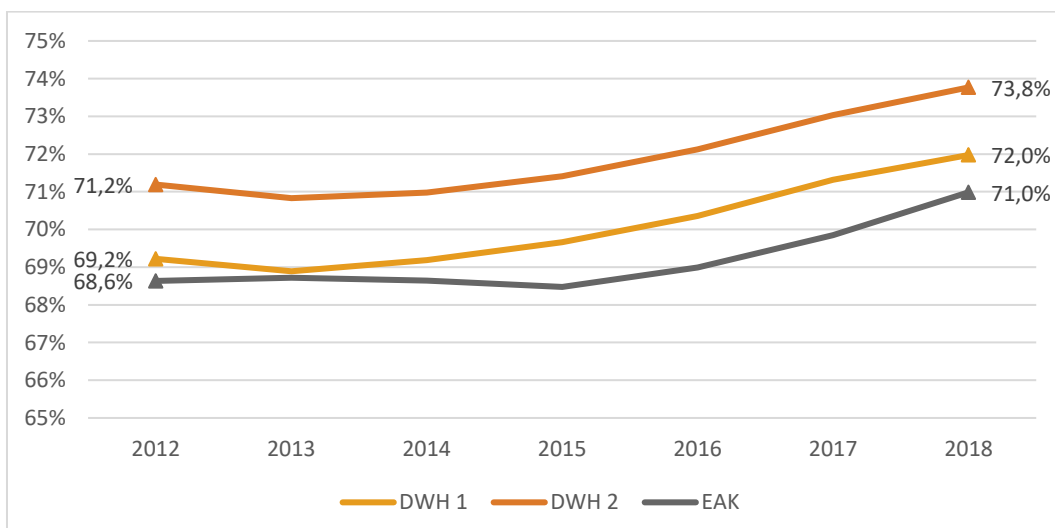
Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

5.5 Nationaliteit

Voor de berekening van de tewerkstellingsgraden naar nationaliteit maken we een onderscheid tussen de groepen ‘België’, ‘EU-28 landen exclusief België’ en ‘niet-EU-28 landen’. Bij personen met de Belgische nationaliteit sluit tewerkstellingsgraad DWH 1 goed aan bij deze van de EAK (figuur 9). Tewerkstellingsgraad DWH 1 ligt er iets hoger dan deze van de EAK, met een maximaal verschil van 1,5 procentpunten. Als we kijken naar de onderliggende aantallen van de tewerkstellingsgraden zien we dat zowel het aantal werkenden als de bevolking op arbeidsleeftijd in tewerkstellingsgraad DWH 1 lager liggen dan in de EAK (behalve in 2017 ligt het aantal werkenden in DWH 1 hoger), maar de bevolking op arbeidsleeftijd ligt verhoudingsgewijs nog iets lager dan het aantal werkenden (zie bijlage 3 voor de exacte aantallen). De evolutie van beide curves is vrij gelijklopend. Vanaf 2016 neemt het aandeel werkenden toe volgens de EAK. In tewerkstellingsgraad DWH 1 stijgt het aandeel werkenden al vanaf 2014.

Figuur 9. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (Belgische nationaliteit, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

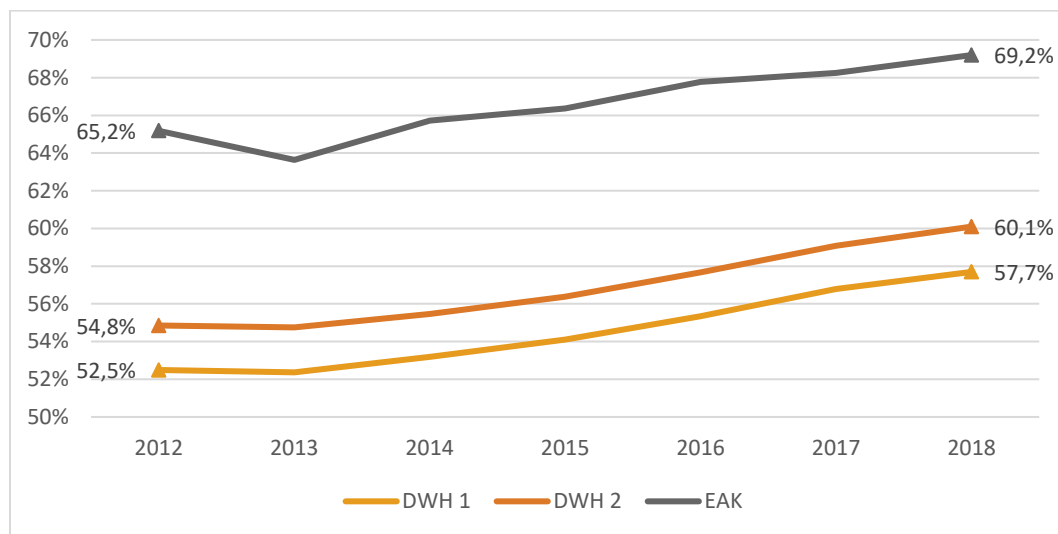

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Bij personen met een nationaliteit van een EU-28-land exclusief België ligt de tewerkstellingsgraad van de EAK in alle jaren ongeveer 12 procentpunten hoger dan tewerkstellingsgraad DWH 1 (figuur 10). In vergelijking met de EAK telt tewerkstellingsgraad DWH 1 minder werkenden voor een grotere bevolking op arbeidsleeftijd (zie bijlage 3 voor de exacte aantallen). Een van de redenen waarom DWH 1 verhoudingsgewijs heel wat minder werkenden telt is het ontbreken van gegevens over de tewerkstelling bij de Europese en internationale instellingen in het Datawarehouse. Cijfers van het BISA geven aan dat eind 2018 ongeveer 79% van de werknemers van de Europese en internationale instellingen gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een nationaliteit hadden van een EU-28-land exclusief België.¹⁴¹⁵ Als we dit percentage toepassen op de circa 43 000 werknemers bij de Europese en internationale instellingen met domicilie in België komen we uit op 34 000 werknemers.¹⁶ Zij zijn momenteel wel opgenomen in de noemer van de tewerkstellingsgraden in het Datawarehouse maar niet in de teller. Als we deze 34 000 personen toevoegen aan de teller van DWH 1 in 2018, dan stijgt de tewerkstellingsgraad van 57,7% naar 63,1%. Het verschil met de EAK zakt op die manier van 11,5 naar 6,1 procentpunten. Dit is echter nog steeds een opmerkelijk verschil. Ondanks deze grote kloof is de evolutie in de beide indicatoren wel vrij gelijklopend.

Figuur 10. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (nationaliteit EU-28 landen exclusief België, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Bij personen met een nationaliteit van een niet-EU-28 land ligt de tewerkstellingsgraad van de EAK ongeveer 6 procentpunten hoger dan tewerkstellingsgraad DWH 1 (figuur 11). Op het niveau van de aantallen telt tewerkstellingsgraad DWH 1 tot en met 2016 een lager aantal werkenden dan de EAK voor een bevolking op arbeidsleeftijd die quasi gelijk is in aantal. Vanaf 2017 is het aantal werkenden

¹⁴ Data aangeleverd door BISA aan het Steunpunt Werk. Voor meer info over deze data zie Desiere et al. (2018).

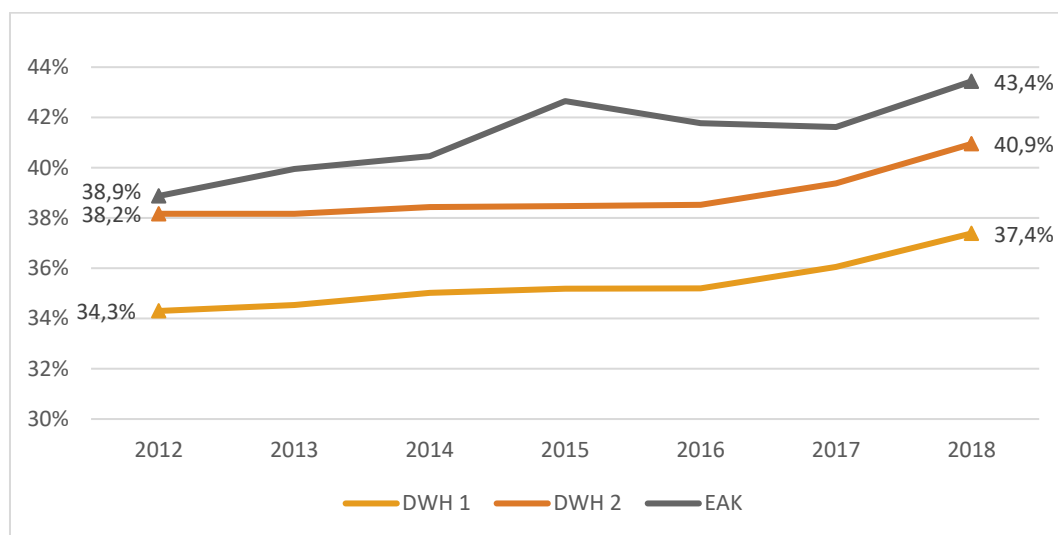
¹⁵ Werknemers van ambassades en Europese scholen zijn niet opgenomen in dit percentage.

¹⁶ Data aangeleverd door BISA aan het Steunpunt Werk. Voor meer info over deze data zie Desiere et al. (2018).

in beide indicatoren ongeveer gelijk maar is de bevolking op arbeidsleeftijd volgens DWH 1, 10 tot 20 procent groter dan in de EAK (zie bijlage 3 voor de exacte aantallen). De methodologische wijziging in de EAK lijkt ook hier, net als bij de globale tewerkstellingsgraad (zie sectie 5.1), een invloed te hebben op het verschil tussen de aantallen van beide indicatoren. Ondanks de kloof tussen de beide indicatoren en de verandering in de verhouding tussen de aantallen in 2017 is de evolutie tussen 2012 en 2018 in beide curves vrij gelijkaardig.

Een van de mogelijke redenen waarom tewerkstellingsgraad DWH 1 verhoudingsgewijs minder werkenden telt bij personen met een nationaliteit van een niet-EU-28 land is het hoge aandeel tijdelijk tewerkgestelden in deze groep. Volgens de EAK was in 2018 9,8% van de loontrekkenden tussen 20 en 64 jaar in België werkzaam in een tijdelijke job. Het aandeel tijdelijke arbeid bij personen met een nationaliteit van een niet-EU-28 land in deze leeftijdsgroep bedroeg dat jaar daarentegen 31,2% (+21,4ppt). Tijdelijke vormen van tewerkstelling worden vermoedelijk minder goed in kaart gebracht op basis van DWH 1 dan via de EAK. Het meetmoment van tewerkstellingsgraad DWH 1 is voor de overgrote meerderheid van de werkenden immers de laatste dag van het kwartaal (zie sectie 3.1 en 4.2). Hierdoor worden korte vormen van tewerkstelling tijdens het kwartaal gemist. In de EAK, daarentegen, zijn de bevragingen van de respondenten gespreid over alle weken van het jaar. In tewerkstellingsgraad DWH 2 worden deze korte vormen van tewerkstelling wel gecapteerd aangezien loontrekkenden die enkel actief waren tijdens het kwartaal worden opgenomen bij de werkenden via het voltijds equivalent (zie sectie 2.3). Het is in die zin niet verrassend dat in figuur 11 de curve van de EAK dichter bij de curve van DWH 2 ligt dan bij deze van DWH 1.

Figuur 11. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (nationaliteit niet-EU-28 landen, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

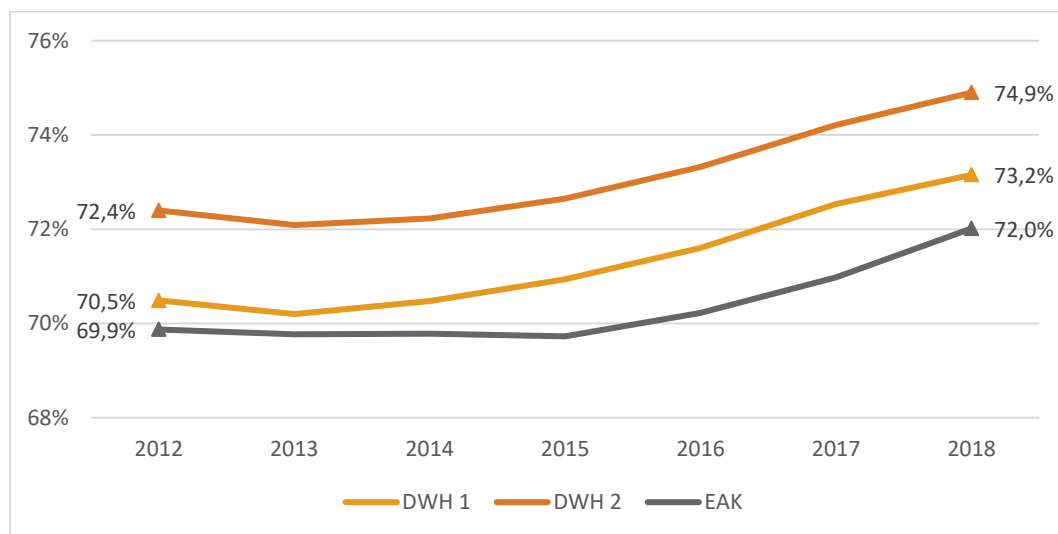
5.6 Geboorteland

Net als in de vorige sectie maken we voor de berekening van de tewerkstellingsgraden naar geboorteland een onderscheid tussen de groepen ‘België’, ‘EU-28 landen exclusief België’ en ‘niet-EU-28 landen’. Bij personen geboren in België sluit tewerkstellingsgraad DWH 1 goed aan bij de

tewerkstellingsgraad van de EAK (figuur 12). Zoals bij personen met de Belgische nationaliteit ligt de DWH 1-indicator iets hoger dan de EAK. Ook hier liggen het aantal werkenden en de bevolking op arbeidsleeftijd in tewerkstellingsgraad DWH 1 lager dan in de EAK (behalve in 2017 ligt het aantal werkenden in DWH 1 hoger), en ligt de bevolking op arbeidsleeftijd in DWH 1 verhoudingsgewijs nog iets lager dan het aantal werkenden (zie bijlage 4 voor de exacte aantallen). De evolutie van beide curves is opnieuw vrij gelijklopend. Vanaf 2016 neemt het aandeel werkenden toe volgens de EAK. In tewerkstellingsgraad DWH 1 stijgt het aandeel werkenden al vanaf 2014.

Figuur 12. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (geboren in België, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

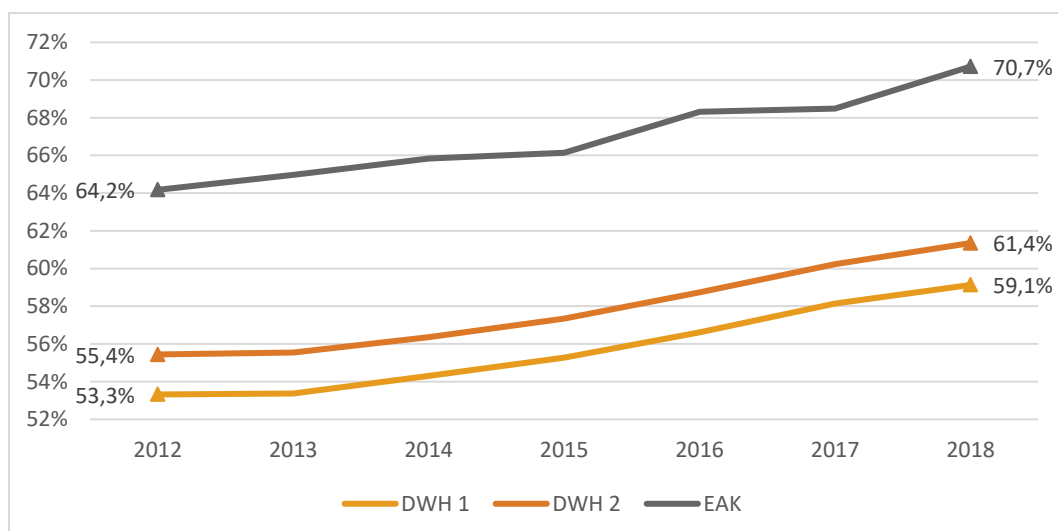

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Bij personen geboren in een EU-28 land maar niet in België ligt de tewerkstellingsgraad van de EAK ongeveer 11 procentpunten hoger dan de tewerkstellingsgraad DWH 1 (figuur 13). Net als bij personen met een nationaliteit van een EU-28 land exclusief België, telt tewerkstellingsgraad DWH 1 naar geboorteland minder werkenden dan de EAK voor een grotere bevolking op arbeidsleeftijd (zie bijlage 4 voor de exacte aantallen). Het ontbreken van gegevens over de tewerkstelling bij de Europese en internationale instellingen in het Datawarehouse speelt ook hier vermoedelijk een rol. Statistieken over het aandeel werknemers bij de Europese en internationale instellingen naar geboorteland zijn niet beschikbaar. Gegeven het hoge aandeel werknemers bij de Europese en internationale instellingen met een nationaliteit van een EU-28 land exclusief België (zie sectie 5.5), vermoeden we dat het aandeel werknemers geboren in een ander EU-28 land dan België gelijkaardig zal zijn. De evolutie van de beide curves is opnieuw gelijklopend, ondanks de grote kloof.

Figuur 13. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (geboren in EU-28 land exclusief België, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

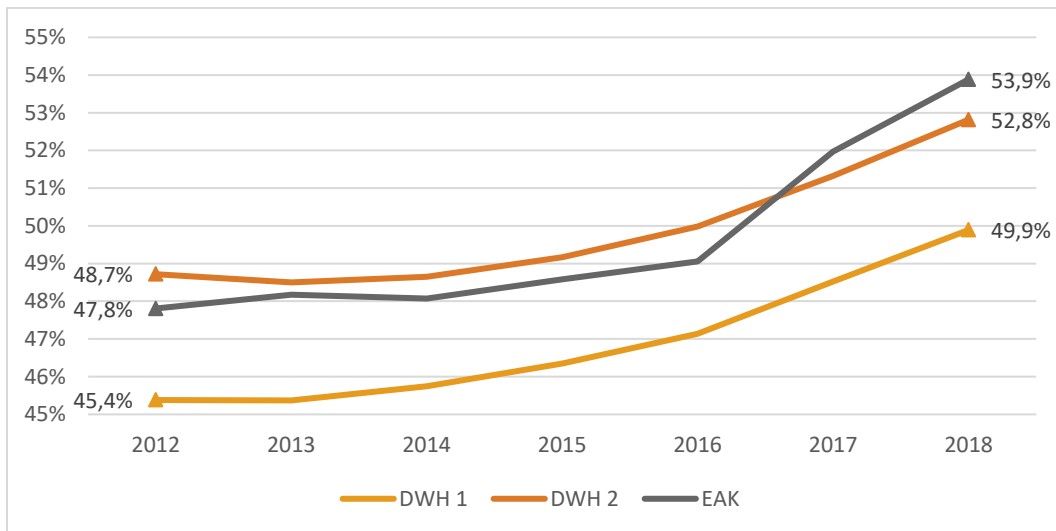
Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Bij personen geboren in een niet-EU-28 land ligt de tewerkstellingsgraad van de EAK ongeveer 3 procentpunten hoger dan tewerkstellingsgraad DWH 1 (figuur 14). Tewerkstellingsgraad DWH 1 telt tot en met 2016 ongeveer evenveel werkenden als de EAK, voor een grotere bevolking op arbeidsleeftijd. Vanaf 2017 telt DWH 1 minder werkenden dan de EAK, voor een grotere bevolking op arbeidsleeftijd (zie bijlage 4 voor de exacte aantallen). De methodologische wijziging in de EAK lijkt ook hier een invloed te hebben op het verschil tussen de aantallen van beide indicatoren (zie ook eerder in secties 5.1 en 5.5). Beide curves vertonen ook hier grosso modo een gelijklopende evolutie.

Het lagere aandeel werkenden in DWH 1 is mogelijk ook hier gerelateerd aan de impact van tijdelijke tewerkstelling. Zoals eerder aangegeven wordt tijdelijke tewerkstelling vermoedelijk beter gemeten in de EAK dan in DWH 1. Ook loontrekkenden geboren in een niet-EU-28 land waren in 2018 volgens de EAK met een aandeel van 17,2% vaker dan gemiddeld (9,8%) tewerkgesteld in tijdelijke arbeid. Het aandeel tijdelijke arbeid ligt hier lager dan bij personen met een niet-EU-28 nationaliteit (zie figuur 11). Dit lagere aandeel kan mee verklaren waarom de EAK-curve nu iets dichterbij de beide Datawarehouse-indicatoren ligt dan in de groep met een niet-EU-28 nationaliteit. In de groep van personen met een niet-EU-28 nationaliteit lag de EAK-curve boven de beide Datawarehouse-indicatoren.

Figuur 14. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (geboren in niet-EU-28 land, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

5.7 Huishoudtype

Het Datawarehouse en de EAK bepalen het huishoudtype op verschillende wijze. In het Datawarehouse is het huishoudtype opgenomen via de gegevens van het Rijksregister. De EAK werkt ook met de huishoudsamenstelling van het Rijksregister maar herwerkt deze gegevens, indien nodig, naar de werkelijke samenstelling van het huishouden via het contact bij de bevraging. De huishoudtypologie van de EAK en het Datawarehouse bevatten in grote lijnen dezelfde categorieën (zie tabel 4). We vergelijken de tewerkstellingsgraden voor drie groepen huishoudens uit het Datawarehouse met hun equivalent in de EAK: (1) eenpersoonshuishoudens, (2) (on)gehuwd paar zonder kinderen en (3) (on)gehuwd paar met kinderen.

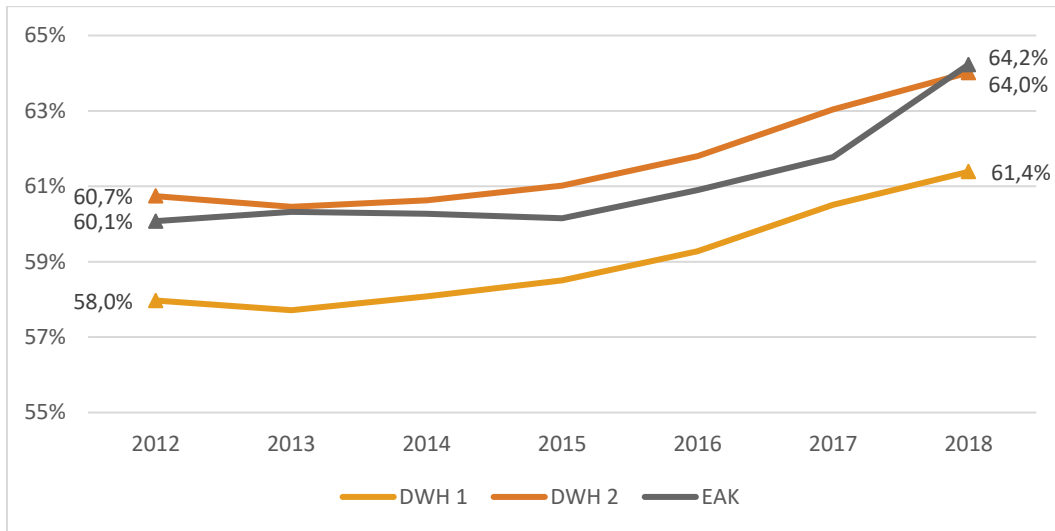
Tabel 4. Huishoudtype EAK en Datawarehouse AM&SB

Datawarehouse AM&SB	EAK
(1) Eenpersoonshuishouden	(1) Alleenstaande
(2) Gehuwd paar zonder kinderen	(2) Samenwonend met partner zonder kinderen
(2) Ongehuwd paar zonder kinderen	(3) Samenwonend met partner en 1 kind
(3) Gehuwd paar met kinderen	(3) Samenwonend met partner en 2 kinderen
(3) Ongehuwd paar met kinderen	(3) Samenwonend met partner en 3 of meer kinderen
Eenoudergezin	Hoofd éénoudergezin
Overige huishoudens/onbekend	Inwonend bij de ouders
Collectief huishouden	Overige

Bij de eenpersoonshuishoudens ligt de tewerkstellingsgraad van de EAK ongeveer twee procentpunten boven tewerkstellingsgraad DWH 1 in de periode 2012-2018 (figuur 15). Wat de aantallen betreft liggen het aantal werkenden en de bevolking op arbeidsleeftijd in tewerkstellingsgraad DWH 1 tot en met 2016 hoger dan in de EAK. De bevolking op arbeidsleeftijd ligt verhoudingsgewijs nog iets hoger dan het aantal werkenden, wat resulteert in de lagere tewerkstellingsgraad voor DWH 1. Vanaf 2017 is de bevolking op arbeidsleeftijd ongeveer gelijk in beide indicatoren en telt tewerkstellingsgraad DWH 1 minder werkenden dan de EAK (zie bijlage 5 voor de exacte aantallen). De methodologische wijziging in de EAK lijkt ook hier een invloed te hebben op het verschil tussen de aantallen van beide

indicatoren (zie ook eerder in secties 5.1, 5.5 en 5.6). Het verloop van de beide curves blijft over de gehele periode bekeken wel gelijkaardig, al stijgt de DWH 1-curve al vanaf 2014 en begint de EAK-curve pas vanaf 2016 te klimmen.

Figuur 15. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK (eenpersoonshuishouden, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

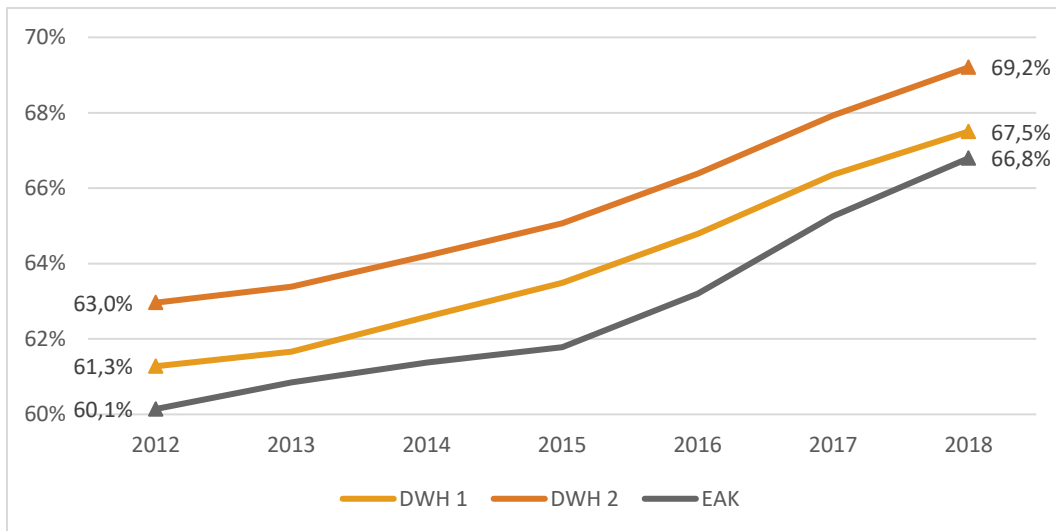

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Bij de (on)gehuwde paren zonder kinderen sluiten tewerkstellingsgraad DWH 1 en deze van de EAK goed bij elkaar aan (figuur 16). Tewerkstellingsgraad DWH 1 ligt maximaal 1,7 procentpunten hoger dan de tewerkstellingsgraad van de EAK. In de aantallen telt tewerkstellingsgraad DWH 1 tot en met 2016 ongeveer evenveel werkenden als de EAK voor een kleinere bevolking op arbeidsleeftijd. Vanaf 2017 telt DWH 1 iets meer werkenden dan de EAK en is de bevolking op arbeidsleeftijd in beide bronnen ongeveer gelijk (zie bijlage 5 voor de exacte aantallen). Ook hier lijkt de methodologische wijziging in de EAK in 2017 een invloed te hebben op het verschil tussen de aantallen van beide indicatoren. Qua evolutie tonen beide curves een voortdurende stijging van de tewerkstellingsgraad tussen 2012 en 2018.

Figuur 16. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK ((on)gehuwd paar zonder kinderen, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

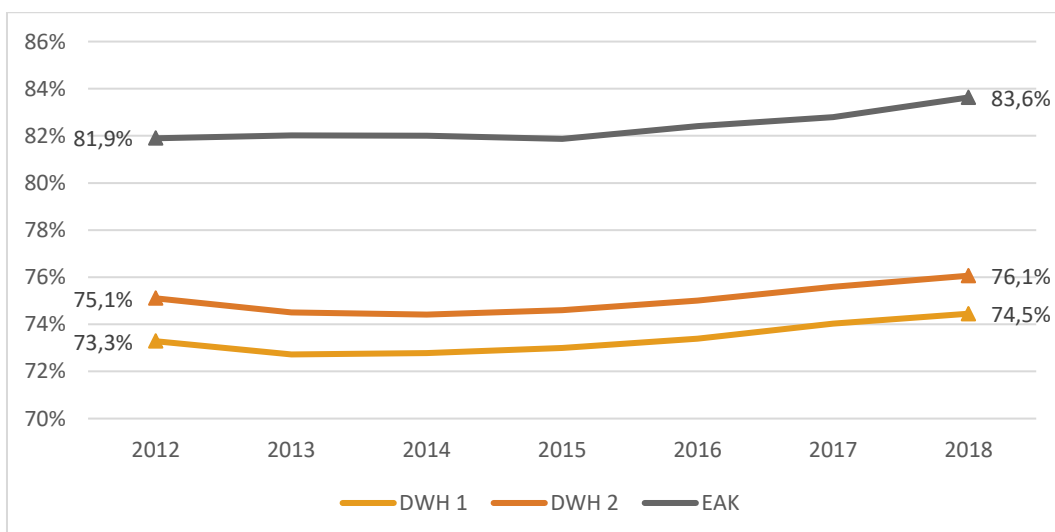

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Bij de (on)gehuwde paren met kinderen ligt de tewerkstellingsgraad van de EAK ongeveer 9 procentpunten hoger dan tewerkstellingsgraad DWH 1 (figuur 17). Tewerkstellingsgraad DWH 1 heeft een bevolking op arbeidsleeftijd die ongeveer 25 procent groter is dan deze volgens de EAK. Het aantal werkenden in DWH 1 ligt ongeveer 10 procent hoger (zie bijlage 5 voor de exacte aantallen). Deze grote verschillen doen vermoeden dat beide indicatoren deels een andere groep in kaart brengen. De bepalingen die in het Datawarehouse gebruikt worden om personen toe te wijzen aan dit type huishouden spelen hier mogelijk een rol in. Ook de correcties die de EAK doorvoert in de samenstelling van het huishouden op basis van de werkelijke samenstelling van het huishouden bij de bevraging kunnen hier een invloed hebben. We concluderen dat de beide indicatoren voor dit huishoudtype moeilijk vergelijkbaar zijn.

Figuur 17. Tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en EAK ((on)gehuwd paar met kinderen, 20-64 jaar) (België, 2012-2018)

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

5.8 Arbeidsregime

Tot slot brengen we het arbeidsregime van de loontrekkenden in kaart. Om het arbeidsregime te bepalen, kijken we in het Datawarehouse naar het arbeidsregime van de belangrijkste loontrekkende job.¹⁷ Deze loontrekkende job kan gecombineerd worden met een job als zelfstandige of helper. Ook meerdere loontrekkende jobs kunnen met elkaar gecombineerd worden, al dan niet in combinatie met nog een job als zelfstandige of helper. We brengen het arbeidsregime in kaart van alle belangrijkste loontrekkende jobs, ongeacht of deze belangrijker is of niet dan de job uitgeoefend als zelfstandige of helper. Voor uitgaande grensarbeiders, werkende studenten in het stelsel van de solidariteitsbijdrage en personen in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet is het arbeidsregime niet gekend.

In de EAK kijken we naar het arbeidsregime van de personen die aangeven dat het statuut van loontrekkende het best overeenkomt met hun beroep tijdens de referentieweek. Mogelijkerwijs hebben deze personen ook nog een job als zelfstandige of helper. Voor personen die aangeven dat zelfstandige of helper het best overeenkomt met hun job tijdens de referentieweek en die daarnaast nog een job als loontrekkende uitoefenen, is het arbeidsregime van de loontrekkende job niet gekend. Deze groep telt volgens de EAK slechts enkele duizenden personen, zodat dit de vergelijking met DWH 1 slechts in beperkte mate vertekend.

Van de loontrekkenden in tewerkstellingsgraad DWH 1 werkte in 2018 61,2% voltijds (tabel 5). In de EAK ligt het percentage voltijds loontrekkenden met 73,9% opmerkelijk hoger (+12,7ppt). Als we ervan uitgaan dat uitgaande grensarbeiders voltijds aan de slag zijn, bedraagt het aandeel voltijds werkenden volgens DWH 1, 63,1% en daalt de kloof met de EAK tot 10,8 procentpunten. Ook in de overige groepen loontrekkenden in DWH 1 (speciaal, afwezig wegens ziekte en onbepaald) zitten vermoedelijk nog voltijds tewerkgestelden. Maar zelfs in het onrealistische geval dat zij allen een voltijdse loontrekkende job zouden hebben, schommelt de kloof met de EAK tussen 5 en 7 procentpunten van 2012 tot 2018.

Tabel 5. Arbeidsregime loontrekkenden DWH 1 en EAK (20-64 jaar) (België, 2012-2018)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	DWH 1						
Voltijds	63,2%	62,9%	62,1%	61,3%	61,2%	60,9%	61,2%
Deeltijds	31,9%	32,3%	32,8%	33,3%	33,2%	33,2%	32,9%
Speciaal	2,4%	2,4%	2,7%	3,0%	3,1%	3,2%	3,2%
Uitgaande grensarbeiders	2,0%	1,8%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%
Afwezig wegens ziekte	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%
Onbepaald	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,6%	0,6%
	EAK						
Voltijds	73,1%	73,4%	74,2%	73,4%	73,0%	73,5%	73,9%
Deeltijds	26,9%	26,6%	25,8%	26,6%	27,0%	26,5%	26,1%

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

¹⁷ Voor een bespreking van de bepaling van de belangrijkste job verwijzen we naar de documentatie van de variabele *Belangcd* (Belangrijkecode) op de website van het Datawarehouse.

In tabel 6 geven we het arbeidsregime weer van de loontrekkenden uit tewerkstellingsgraad DWH 2. Ten opzichte van de loontrekkenden in DWH 1 blijft het aandeel van elke categorie constant of daalt het aandeel. Enkel het aandeel van de groep ‘Speciaal’ stijgt met ongeveer 1,1 procentpunt in elk jaar. Deze groep bevat loontrekkenden met een arbeidsovereenkomst van beperkte duur zoals interim-arbeid, seizoensarbeid, gelegenheidsarbeid in land- en tuinbouw en in de horeca. De lichte stijging van het aandeel van de groep met een speciaal arbeidsregime, ten opzichte van de percentages van tewerkstellingsgraad DWH 1, bevestigt ons vermoeden dat in tewerkstellingsgraad DWH 2 tijdelijke vormen van tewerkstelling beter worden gecapteerd ten opzichte van tewerkstellingsgraad DWH 1. Dit vermoeden formuleerden we eerder al bij de tewerkstellingsgraad voor personen met nationaliteit of geboorteland van een niet-EU-28 land (zie secties 5.5 en 5.6).

Tabel 6. Arbeidsregime loontrekkenden DWH 2 (20-64 jaar) (België, 2012-2018)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	DWH 2						
Voltijds	62,4%	62,1%	61,3%	60,5%	60,4%	60,2%	60,5%
Deeltijds	31,7%	32,1%	32,5%	33,0%	32,9%	32,9%	32,7%
Speciaal	3,6%	3,5%	3,8%	4,1%	4,3%	4,3%	4,3%
Uitgaande grensarbeiders	1,9%	1,8%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%
Afwezig wegens ziekte	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%
Onbepaald	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,6%	0,6%

Bron: DWH AM&SB bij KSZ

6 Conclusie

In deze nota zijn we nagegaan in welke mate de tewerkstellingsgraad van de EAK kan worden gedupliceerd op basis van het Datawarehouse. We gaven eerst een overzicht van de opbouw van de tewerkstellingsgraad in de EAK, om vervolgens zelf twee tewerkstellingsgraden (DWH 1 en DWH 2) te construeren met de gegevens aanwezig in het Datawarehouse. Met tewerkstellingsgraad DWH 1 hebben we getracht om zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de definities van de EAK. Bij tewerkstellingsgraad DWH 2 hielden we geen rekening met de bepalingen uit de EAK en verruimden we de groep van loontrekkenden met degenen die enkel arbeidsprestaties leverden tijdens het kwartaal. Na een korte bespreking in deel 4 van de mogelijke verschillen tussen tewerkstellingsgraad DWH 1 en deze van de EAK, hebben we in deel 5 de resultaten van tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en de EAK naast elkaar gelegd voor de Belgische bevolking tussen 20 en 64 jaar en voor enkele subgroepen. Bij de bespreking van de resultaten zijn we vooral ingegaan op de verhouding tussen tewerkstellingsgraad DWH 1 en de EAK. Aansluitend bekeken we ook nog de verdeling van het arbeidsregime van de loontrekkenden volgens DWH 1, DWH 2 en de EAK.

Voor de meeste tewerkstellingsgraden die we berekenden, komen de resultaten van de DWH 1-indicator goed overeen met de resultaten van de EAK. Dit is het geval voor de globale tewerkstellingsgraad, de tewerkstellingsgraad voor jongeren, voor het Vlaams Gewest en het Waals Gewest, naar geslacht, voor personen met de Belgische nationaliteit, voor personen geboren in België en voor de eenpersoonshuishoudens en de (on)gehuwde paren zonder kinderen. De curves van de EAK en DWH 1 komen bij jongeren (15-24 jaar) en eenpersoonshuishoudens soms wel wat verder uit elkaar

te liggen. Het verschil tussen de indicatoren kan bij beide subgroepen, afhankelijk van het jaar, ongeveer 3 procentpunten bedragen.

Grotere verschillen vinden we terug bij de tewerkstellingsgraad voor 55-plussers, voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voor personen met een nationaliteit van een EU-28 land exclusief België of een niet-EU-28 land, voor personen geboren in een EU-28 land maar niet in België of in een niet-EU-28 land en voor (on)gehuwde paren met kinderen. De verklaringen voor deze verschillen tussen tewerkstellingsgraad DWH 1 en de tewerkstellingsgraad van de EAK zijn uiteenlopend.

Een mogelijke verklaring voor de hogere tewerkstellingsgraad van 55-plussers volgens DWH 1 is dat een aantal 55-plussers administratief nog als werkend geregistreerd is, terwijl ze in de EAK aangeven in de referentieweek niet actief te zijn geweest wegens pensionering of arbeidsongeschiktheid.

De lagere tewerkstellingsgraad volgens DWH 1 voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voor personen met een nationaliteit van een EU-28 land exclusief België en voor personen geboren in een EU-28 land maar niet in België is voor een groot deel terug te brengen tot het ontbreken van gegevens in het Datawarehouse over de tewerkstelling bij de Europese en internationale instellingen. Onze schattingen tonen aan dat indien deze gegevens geïntegreerd zouden zijn in het Datawarehouse, de kloof tussen DWH 1 en de EAK sterk daalt maar deze echter nog steeds aanzienlijk zou zijn met een verschil gaande van ongeveer 3 tot 6 procentpunten. We kunnen niet precies zeggen waaraan dit resterende verschil te wijten is.

Bij personen met een nationaliteit van een niet-EU-28 land of die geboren zijn in een niet-EU-28 land lijkt de lagere tewerkstellingsgraad volgens DWH 1 toe te wijzen aan het hoge aandeel tijdelijk tewerkgestelden in deze groepen. Deze tijdelijke vormen van tewerkstelling worden vermoedelijk minder goed in kaart gebracht op basis van DWH 1 dan via de EAK omwille van het meetmoment. Voor deze twee groepen sluit tewerkstellingsgraad DWH 2 beter aan bij de resultaten van de EAK, dan tewerkstellingsgraad DWH 1. In tewerkstellingsgraad DWH 2 worden deze korte vormen van tewerkstelling wel gevat aangezien loontrekkenden die enkel actief waren tijdens het kwartaal worden opgenomen bij de werkenden.

Bij (on)gehuwde paren met kinderen lijken de EAK en tewerkstellingsgraad DWH 1 voor een groot deel een andere groep in kaart te brengen, dit als gevolg van de verschillende wijze waarop beide bronnen personen toewijzen aan een huishoudtype.

Op basis van de vergelijking tussen tewerkstellingsgraad DWH 1, DWH 2 en de EAK kunnen we besluiten dat voor het merendeel van de tewerkstellingsgraden die we in kaart brachten, tewerkstellingsgraad DWH 1 de beste aansluiting biedt bij de EAK. Afhankelijk van de groep die je bekijkt is het echter mogelijk dat tewerkstellingsgraad DWH 2 een betere aansluiting geeft bij de EAK. Dit bleek het geval te zijn voor de niet-EU-28 groepen bij de opdeling naar nationaliteit en geboorteland. Bij een meting van de tewerkstelling in groepen met een hoog aandeel tijdelijke arbeid is tewerkstellingsgraad DWH 2 meer in overeenstemming met de EAK dan DWH 1. Daarnaast ligt tewerkstellingsgraad DWH 2 ook bij mannen en eenpersoonshuishoudens (iets) dichter bij de EAK dan tewerkstellingsgraad DWH 1.

Tot slot vergeleken we ook de verdeling van het arbeidsregime van de loontrekkenden in de EAK en tewerkstellingsgraad DWH 1. Het aandeel voltijds werkende loontrekkenden ligt hierbij opmerkelijk hoger in de EAK dan in DWH 1. Hiervoor vinden we niet meteen een verklaring. Daarnaast zagen we ook dat de verdeling van het arbeidsregime op basis van DWH 2 gelijkaardig is aan deze van DWH 1. Opmerkelijk is wel het hogere aandeel loontrekkenden in DWH 2 in de categorie speciaal. Deze groep bevat loontrekkenden met een arbeidsovereenkomst van beperkte duur. Dit bevestigt ons eerder geformuleerde idee dat tewerkstellingsgraad DWH 2 tijdelijke vormen van tewerkstelling beter in kaart brengt dan DWH 1.

Bijlage 1: tijdelijke afwezigheid

In de EAK worden alle personen die tijdelijk afwezig zijn van hun job als werkend gezien, uitgezonderd werknemers die meer dan drie maanden afwezig zijn omwille van volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet. Om tewerkstellingsgraad DWH 1 af te stemmen op de EAK moeten bijgevolg alle tijdelijk afwezigen worden opgenomen bij de werkenden, uitgezonderd werknemers die langer dan drie maanden in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet zijn. De meeste personen die tijdelijk afwezig zijn van hun job zijn opgenomen bij de werkenden in tewerkstellingsgraad DWH 1 via de nomenclatuur van de socio-economische positie, als uitgaand grensarbeider of als werkende student. Bij sommige tijdelijk afwezigen is dit echter niet het geval. In deze bijlage bekijken we welke tijdelijk afwezigen in tewerkstellingsgraad DWH 1 via een van deze groepen zijn opgenomen bij de werkenden en welke niet. We bespreken dit afzonderlijk voor loontrekkenden en zelfstandigen en helpers. Aan de hand van dit overzicht geven we vervolgens aan welke tijdelijk afwezigen, in overeenstemming met de EAK, nog moeten worden toegevoegd bij de werkenden van tewerkstellingsgraad DWH 1.

- **Loontrekkenden**

De loontrekkenden in tewerkstellingsgraad DWH 1 bevatten de personen in loondienst in de nomenclatuur van de socio-economische positie, uitgaande grensarbeiders en studenten in het stelsel van de solidariteitsbijdrage. Als we ons baseren op de *personen in loondienst in de nomenclatuur van de socio-economische positie* worden niet alle tijdelijk afwezige loontrekkenden opgenomen bij de werkenden in tewerkstellingsgraad DWH 1. Hieronder geven we aan in welke situaties tijdelijk afwezige loontrekkenden al dan niet worden opgenomen via de personen in loondienst in de nomenclatuur.

De personen in loondienst in de nomenclatuur van de socio-economische positie kunnen tijdelijk afwezig zijn op vier verschillende manieren: de werknemer kan op vakantie zijn, kan onbetaald verlof hebben, kan in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet zijn of in nog een andere vorm van afwezigheid zijn die binnen de sociale zekerheid wordt gelijkgesteld met een gewerkte periode (dit zijn 'gelijkgestelde dagen'). Voorbeelden van gelijkgestelde dagen zijn ziekte, moederschapsrust of economische werkloosheid.

De vier types van afwezigheid worden in het Datawarehouse steeds in kaart gebracht per kwartaal. Of een tijdelijk afwezige loontrekkende al dan niet wordt opgenomen bij de personen in loondienst in de nomenclatuur, is afhankelijk van alle soorten gepresteerde dagen in het kwartaal. In tabel 7 geven we een overzicht van de combinaties van het soort gepresteerde dagen in een kwartaal voor loontrekkenden en hun bijhorende nomenclatuurpositie: werkend (persoon in loondienst in de nomenclatuur) of niet-werkend. De beschreven gevallen zijn situaties waarbij de arbeidsovereenkomst van de loontrekkende nog lopende is op de laatste dag van het kwartaal. Enkel dan komt men namelijk in aanmerking om bij de werkenden opgenomen te worden in de nomenclatuur.

Bezoldigde-, vakantie- en gelijkgestelde dagen hebben in de bepaling of een loontrekkende al dan niet werkend is hetzelfde statuut. We bundelen deze drie vormen van gepresteerde dagen daarom samen tot één type van gepresteerde dagen (groep 1 in tabel 7). Personen in loondienst die enkel bezoldigde-, vakantie- of gelijkgestelde dagen presteerden in het kwartaal, worden in de nomenclatuur altijd bij de werkenden geteld. Dit betekent dat ook indien er enkel gelijkgestelde dagen werden gepresteerd

(de persoon was bijvoorbeeld heel het kwartaal afwezig door ziekte), een persoon werkend is op basis van de nomenclatuur. Personen in loondienst die het hele kwartaal in onbetaald verlof (groep 2) of volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet (groep 3) zijn, worden niet als werkend gezien. Ze presteerden geen bezoldigde-, vakantie- of gelijkgestelde dagen, een noodzakelijke voorwaarde om bij de werkenden ondergebracht te worden.

Tabel 7. Soorten gepresteerde dagen voor personen in loondienst en nomenclatuurpositie

Soort gepresteerde dagen	Nomenclatuurpositie
Soort gepresteerde dagen	
1. Bezoldigde-, vakantie- of gelijkgestelde dagen	Werkend
2. Dagen in onbetaald verlof	Niet-werkend
3. Dagen volledige LBO/TKR	Niet-werkend
Combinaties van soorten gepresteerde dagen	
4. Dagen onbetaald verlof en bezoldigde-, vakantie- of gelijkgestelde dagen	Werkend
5. Dagen volledige LBO/TKR en bezoldigde-, vakantie- of gelijkgestelde dagen	Werkend of Niet-werkend
6. Dagen onbetaald verlof en volledige LBO/TKR	Niet-werkend

Noot: deze info is geverifieerd door RSZ en RSZPPO.

In het tweede luik van tabel 7 brengen we de situaties in kaart waarbij de types arbeidsprestaties met elkaar gecombineerd worden. Loontrekkenden die een periode van onbetaald verlof combineren met bezoldigde-, vakantie- of gelijkgestelde dagen worden in de nomenclatuur als werkend aangeduid, ongeacht de periode waarin het onbetaald verlof werd opgenomen tijdens het kwartaal (groep 4). Indien een periode van volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet wordt gecombineerd met bezoldigde-, vakantie- of gelijkgestelde dagen (groep 5) is het tijdstip waarop de loopbaanonderbreking of het tijdskrediet werd genomen wel relevant. Wanneer de loopbaanonderbreking of het tijdskrediet op het einde van het kwartaal valt, is de persoon niet-werkend. In het andere geval is de persoon wel werkend. Een loontrekkende die enkel een combinatie van onbetaald verlof en volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet presteerde in het gehele kwartaal, wordt als niet-werkend gezien (groep 6).

De overige twee groepen loontrekkenden, *uitgaande grensarbeiders* en *studenten in het stelsel van de solidariteitsbijdrage*, worden bij afwezigheid wel altijd als werkend beschouwd. Er is in het Datawarehouse geen informatie beschikbaar over hun eventuele afwezigheid waardoor ze, bijgevolg, ook in geval van afwezigheid automatisch bij de werkenden worden geteld in tewerkstellingsgraad DWH 1.

- **Zelfstandigen en helpers**

Tijdelijk afwezige zelfstandigen en helpers worden, in tegenstelling tot de loontrekkenden, bij elke vorm van afwezigheid opgenomen bij de werkenden in tewerkstellingsgraad DWH 1. Personen krijgen de nomenclatuurpositie van zelfstandige of helper toegewezen op basis van hun registratie bij het RSVZ. Bij een tijdelijke afwezigheid blijft deze registratie behouden en verandert dit niets aan hun nomenclatuurpositie als werkende. De enige vorm van afwezigheid die geregistreerd wordt in de data van het RSVZ is de afwezigheid omwille van ziekte of voorlopige hechtenis.¹⁸ Zelfstandigen en helpers

¹⁸ Deze info zit vervat in code "U" van de variabele *Bijdragecategorie*.

die afwezig zijn omwille van ziekte of voorlopige hechtenis worden in de nomenclatuur opgenomen bij de zelfstandigen en helpers in hoofd- of bijberoep.

- **Integratie van tijdelijk afwezigen in tewerkstellingsgraad DWH 1**

De twee vorige paragrafen tonen aan dat slechts een beperkt deel van de personen die tijdelijk afwezig zijn van hun job niet bij de werkenden worden gerekend in tewerkstellingsgraad DWH 1. Dit is het geval voor loontrekkenden in onbetaald verlof (groep 2 in tabel 7), in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet (groep 3 en de niet-werkenden van groep 5 in tabel 7) of in een combinatie van onbetaald verlof en volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet (groep 6 in tabel 7). De personen in onbetaald verlof kunnen in het Datawarehouse niet exact afgebakend worden. Bijgevolg kunnen we hen niet apart toevoegen aan de werkenden van tewerkstellingsgraad DWH 1. Loontrekkenden die drie maanden of minder in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet zijn, kunnen we integreren via de gegevens van de RVA. De wijze waarop deze groep geïntegreerd wordt bij de werkenden van tewerkstellingsgraad DWH 1 staat beschreven in sectie 2.2.

Bijlage 2: berekeningswijze van het aantal werkende studenten

Studenten met arbeidsprestaties in het stelsel van de solidariteitsbijdrage zijn niet opgenomen als werkenden in de nomenclatuur van de socio-economische positie. We voegen hen apart toe in de teller van tewerkstellingsgraad DWH 1 en DWH 2. Het moment van hun tewerkstelling is niet gekend. We voegen bijgevolg alle studenten die werkten tijdens het kwartaal toe aan de teller van de beide tewerkstellingsgraden. Omdat het arbeidsvolume van een student met een solidariteitsbijdrage veel lager ligt dan dat van een regulier werkende, tellen we werkende studenten mee bij de werkenden op basis van een weefactor. We kennen hen een gewicht toe op basis van het maximaal aantal toegestane werkdagen die men als student mag presteren onder het stelsel van de solidariteitsbijdrage.¹⁹

De wetgeving over het aantal toegestane werkdagen in het stelsel van de solidariteitsbijdrage onderging doorheen de jaren enkele wijzigingen. Tot 2013 mocht een student in het eerste, tweede en vierde kwartaal samen 23 dagen werken. In het derde kwartaal mocht een student eveneens 23 dagen werken. In de jaren voor 2013 is het gewicht voor onze weging van de arbeidsprestaties van de studenten in het eerste, tweede en vierde kwartaal gelijk aan de verhouding tussen de 23 toegestane werkdagen en de 273 dagen in deze drie kwartalen. Voor het derde kwartaal is het gewicht gelijk aan de verhouding tussen de 23 toegestane werkdagen en de 92 dagen in het kwartaal. Dit wil zeggen dat wanneer er 100 000 studenten werkten in het vierde kwartaal, een aantal van 8 425 werkende studenten wordt toegevoegd in de teller voor dat kwartaal.

Sinds 2013 is het toegestaan om 50 dagen te werken, op jaarbasis. Vanaf 2017 is de limiet 62,5 dagen per jaar.²⁰ In onze berekening van het aantal werkende studenten wordt vanaf 2013 het aantal toegestane werkdagen op jaarbasis verdeeld over de vier kwartalen, naargelang het aandeel werkende studenten die werkten in het betreffende kwartaal. Bijvoorbeeld: indien 20% van het totaal aantal werkende studenten in een bepaald jaar werkte in het vierde kwartaal, gaan we ervan uit dat gemiddeld genomen 10 van de 50 toegestane werkdagen (dit is 20%) werden gepresteerd in het vierde kwartaal. De arbeidsprestaties van de studenten in het kwartaal worden vervolgens gewogen op basis van de verhouding tussen het aantal toegestane werkdagen (die werden toegekend aan dit kwartaal) en het aantal dagen in het betreffende kwartaal.²¹ In ons voorbeeld van het vierde kwartaal wil dit zeggen dat als er 100 000 studenten werkten in het vierde kwartaal, er 10 870 werkende studenten worden toegevoegd in de teller voor dat kwartaal.²²

Vanaf 2017 hanteren we dezelfde methode als in de periode vanaf 2013. Het maximaal toegestane werkdagen bedraagt vanaf dan echter 62,5 dagen in plaats van 50 dagen.

---

¹⁹ Deze methode om studentenarbeid te berekenen is overgenomen uit de Vlaamse Arbeidsrekening. Voor meer info, zie Stevens & Herremans (2008).

²⁰ Dit is een omrekening van de toegestane 475 werkuren op basis van 7,6 uren per dag.

²¹ Voor een voorbeeld van deze berekening verwijzen we naar De Smet (2020).

²² Het gewicht is in dit voorbeeld gelijk aan 10/92.

Bijlage 3: nationaliteit

Tabel 8. Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden volgens DWH 1 en EAK naar nationaliteit (20-64 jaar) (België, 2012-2018)

Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden DWH 1							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Belgische nationaliteit - werkenden	3.981.133	3.962.580	3.970.696	3.991.322	4.026.898	4.078.845	4.111.530
Belgische nationaliteit - bevolking	5.751.556	5.751.981	5.739.338	5.729.696	5.723.544	5.719.589	5.712.549
EU-28 nationaliteit excl. BE - werkenden	291.558	296.813	310.484	323.588	335.525	348.997	361.600
EU-28 nationaliteit excl. BE - bevolking	555.500	566.785	583.678	598.007	606.282	614.552	626.733
Niet-EU-28 nationaliteit - werkenden	92.378	92.608	97.058	100.973	104.499	110.179	118.335
Niet-EU-28 nationaliteit - bevolking	269.322	268.153	277.107	286.991	296.879	305.642	316.540
Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden EAK							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Belgische nationaliteit - werkenden	4.042.138	4.037.001	4.030.947	4.001.058	4.037.080	4.054.084	4.150.585
Belgische nationaliteit - bevolking	5.889.599	5.874.531	5.872.279	5.843.084	5.851.569	5.804.296	5.847.150
EU-28 nationaliteit excl. BE - werkenden	295.813	311.177	325.515	341.887	345.635	377.149	378.591
EU-28 nationaliteit excl. BE - bevolking	453.799	488.978	495.244	515.123	510.031	552.626	547.129
Niet-EU-28 nationaliteit - werkenden	103.011	105.770	109.872	125.351	124.827	115.388	115.186
Niet-EU-28 nationaliteit - bevolking	264.981	264.771	271.529	293.879	298.813	277.241	265.192
Verschil DWH 1 t.o.v. EAK							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Belgische nationaliteit - werkenden	-61.005	-74.422	-60.250	-9.736	-10.181	24.761	-39.055
Belgische nationaliteit - bevolking	-138.043	-122.550	-132.940	-113.389	-128.025	-84.707	-134.600
EU-28 nationaliteit excl. BE - werkenden	-4.255	-14.364	-15.031	-18.300	-10.110	-28.151	-16.991
EU-28 nationaliteit excl. BE - bevolking	101.701	77.807	88.434	82.884	96.251	61.925	79.604
Niet-EU-28 nationaliteit - werkenden	-10.633	-13.163	-12.814	-24.378	-20.327	-5.210	3.149
Niet-EU-28 nationaliteit - bevolking	4.342	3.381	5.578	-6.888	-1.934	28.401	51.347

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Bijlage 4: geboorteland

Tabel 9. Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden volgens DWH 1 en EAK naar geboorteland (20-64 jaar) (België, 2012-2018)

Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden DWH 1							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Geboren in België - werkenden	3.753.717	3.727.985	3.730.881	3.742.439	3.765.183	3.800.518	3.817.379
Geboren in België - bevolking	5.325.262	5.310.416	5.293.660	5.275.651	5.258.081	5.239.304	5.218.273
Geboren in EU-28 land excl. BE - werkenden	291.953	297.305	309.663	321.885	332.970	346.020	358.087
Geboren in EU-28 land excl. BE - bevolking	547.533	556.952	570.150	582.337	588.171	595.099	605.583
Geboren in niet-EU-28 land - werkenden	320.222	327.603	339.026	353.010	370.332	393.129	417.714
Geboren in niet-EU-28 land - bevolking	705.631	722.070	741.162	761.629	785.630	810.232	837.267
Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden EAK							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Geboren in België - werkenden	3.816.823	3.808.266	3.815.922	3.778.095	3.794.924	3.764.687	3.820.589
Geboren in België - bevolking	5.462.437	5.458.376	5.467.924	5.418.348	5.403.976	5.303.918	5.305.167
Geboren in EU-28 land excl. BE - werkenden	299.084	317.325	324.038	342.161	341.293	373.980	395.289
Geboren in EU-28 land excl. BE - bevolking	466.027	488.351	492.143	517.318	499.574	546.061	558.986
Geboren in niet-EU-28 land - werkenden	325.055	328.358	326.373	348.040	371.324	409.096	428.623
Geboren in niet-EU-28 land - bevolking	679.914	681.553	678.985	716.420	756.863	787.224	795.459
Verschil DWH 1 t.o.v. EAK							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Geboren in België - werkenden	-63.106	-80.281	-85.041	-35.656	-29.741	35.832	-3.210
Geboren in België - bevolking	-137.176	-147.961	-174.264	-142.697	-145.895	-64.615	-86.894
Geboren in EU-28 land excl. BE - werkenden	-7.131	-20.020	-14.375	-20.276	-8.322	-27.960	-37.202
Geboren in EU-28 land excl. BE - bevolking	81.506	68.601	78.006	65.019	88.597	49.038	46.596
Geboren in niet-EU-28 land - werkenden	-4.833	-755	12.653	4.970	-992	-15.967	-10.909
Geboren in niet-EU-28 land - bevolking	25.717	40.517	62.177	45.209	28.767	23.008	41.807

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Bijlage 5: huishoudtype

Tabel 10. Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden volgens DWH 1 en EAK naar huishoudtype (20-64 jaar) (België, 2012-2018)

Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden DWH 1							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eenpersoonshuishouden - werkenden	596.487	594.527	603.940	609.338	621.918	641.025	657.396
Eenpersoonshuishouden - bevolking	1.028.966	1.030.121	1.039.763	1.041.435	1.049.088	1.059.314	1.070.934
(on)gehuwd paar zonder kinderen - werkenden	905.968	900.765	912.275	919.804	934.430	953.878	970.478
(on)gehuwd paar zonder kinderen - bevolking	1.478.499	1.460.749	1.457.554	1.448.831	1.442.305	1.437.459	1.437.699
(on)gehuwd paar met kinderen - werkenden	2.401.627	2.392.083	2.389.914	2.404.496	2.416.553	2.434.431	2.442.493
(on)gehuwd paar met kinderen - bevolking	3.277.057	3.289.346	3.284.039	3.294.129	3.292.757	3.288.552	3.280.700
Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden EAK							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eenpersoonshuishouden - werkenden	542.644	564.744	547.316	577.770	562.456	659.282	678.174
Eenpersoonshuishouden - bevolking	903.251	936.248	908.138	960.442	923.543	1.067.287	1.055.875
(on)gehuwd paar zonder kinderen - werkenden	938.810	904.500	912.876	910.255	947.787	922.715	962.991
(on)gehuwd paar zonder kinderen - bevolking	1.560.982	1.486.412	1.487.481	1.473.296	1.499.688	1.413.941	1.441.749
(on)gehuwd paar met kinderen - werkenden	2.149.758	2.166.222	2.164.656	2.150.262	2.183.779	2.175.179	2.180.687
(on)gehuwd paar met kinderen - bevolking	2.624.804	2.641.250	2.639.857	2.626.457	2.649.760	2.627.238	2.607.613
Verschil DWH 1 t.o.v. EAK							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eenpersoonshuishouden - werkenden	53.843	29.783	56.625	31.567	59.462	-18.257	-20.778
Eenpersoonshuishouden - bevolking	125.715	93.872	131.625	80.992	125.545	-7.974	15.058
(on)gehuwd paar zonder kinderen - werkenden	-32.842	-3.736	-602	9.548	-13.357	31.163	7.487
(on)gehuwd paar zonder kinderen - bevolking	-82.484	-25.664	-29.927	-24.466	-57.383	23.518	-4.050
(on)gehuwd paar met kinderen - werkenden	251.869	225.862	225.258	254.234	232.774	259.252	261.806
(on)gehuwd paar met kinderen - bevolking	652.253	648.096	644.182	667.672	642.997	661.314	673.087

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek -Statistics Belgium) – EAK, DWH AM&SB bij KSZ

Noot: tijdreeksbreuk in de EAK tussen 2016 en 2017

Bijlage 6: tewerkstellingsgraad Vlaamse Arbeidsrekening

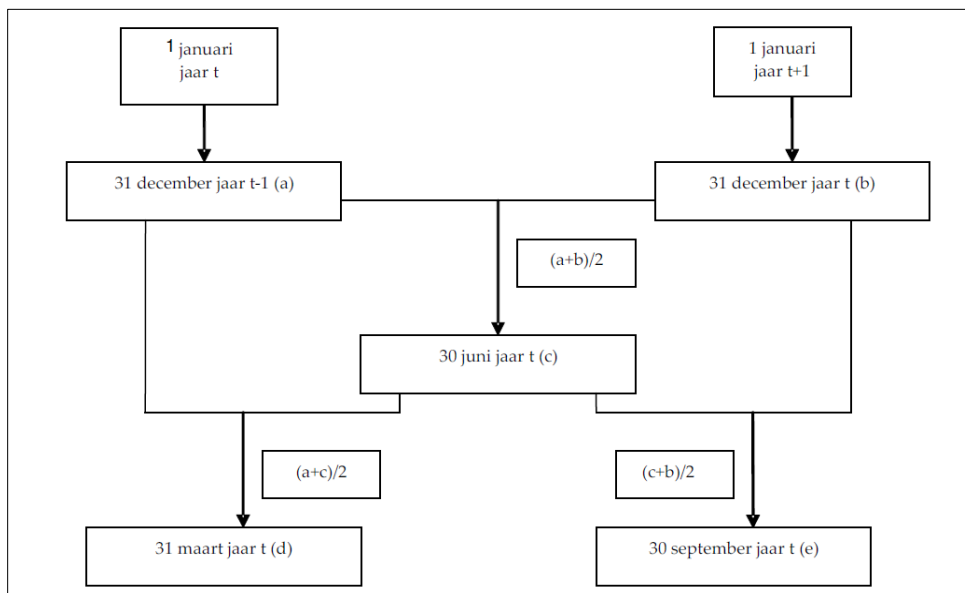
In de Vlaamse Arbeidsrekening (VAR) worden verschillende administratieve databronnen geïntegreerd tot een consistent geheel voor de berekening van arbeidsmarktstatistieken. In deze bijlage 6 bespreken we beknopt de berekeningswijze van de tewerkstellingsgraad in de VAR.²³ Dit laat ons vervolgens toe om op algemene wijze de verhouding te duiden tussen de tewerkstellingsgraad van de VAR en de tewerkstellingsgraad DWH 1 van het Datawarehouse AM&SB.

In deel 1 van deze bijlage bespreken we hoe de bevolking op arbeidsleeftijd wordt bepaald in de VAR. In deel 2 gaan we in op de berekeningswijze van de verschillende groepen werkenden. Tot slot geven we in deel 3 de belangrijkste verschillen aan tussen de tewerkstellingsgraad van de VAR en de tewerkstellingsgraad DWH 1 van het Datawarehouse AM&SB.

1. Bevolking op arbeidsleeftijd in de Vlaamse Arbeidsrekening

De bevolking op arbeidsleeftijd wordt in de VAR berekend op basis van de officiële bevolkingscijfers van Statbel. De statistieken van Statbel zijn beschikbaar per jaar en hebben als meetmoment 1 januari. In de berekening van de bevolking op arbeidsleeftijd onderscheiden we twee periodes: de periode van 2003 tot en met 2007 en de periode van 2008 tot heden. In de jaren 2003-2007 werden de bevolkingscijfers omgerekend naar kwartaal- en jaargemiddelden (zie figuur 18). Het bevolkingscijfer van 1 januari jaar T wordt hierbij beschouwd als de situatie op 31 december van jaar T-1 en het bevolkingscijfer van 1 januari jaar T+1 als de situatie op 31 december van jaar T. Op basis van de aantallen van 31 december jaar T-1 en jaar T worden dan de bevolkingscijfers geraamd voor 31 maart, 30 juni en 30 september van jaar T.

Figuur 18. Berekening bevolking op arbeidsleeftijd per kwartaal

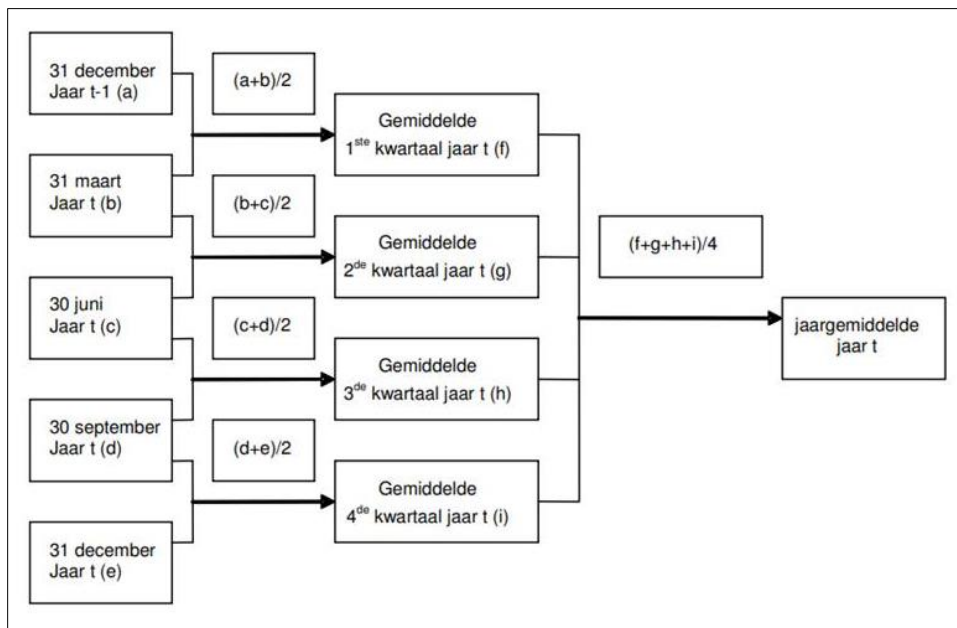

²³ Voor een meer gedetailleerde bespreking van de socio-economische positie volgens de VAR verwijzen we naar de nulmeting van de raming van de bevolking naar socio-economische positie (Stevens & Herremans, 2008) en naar de jaarlijkse update van deze nulmeting op de website van het Steunpunt Werk.

Deze kwartaalcijfers worden vervolgens omgerekend naar kwartaal- en jaargemiddelden (zie figuur 19). Een kwartaalgemiddelde wordt berekend door het gemiddelde te nemen van het bevolkingscijfer op de laatste dag van het kwartaal voordien en het bevolkingscijfer van de laatste dag van het kwartaal waarvoor het gemiddelde berekend wordt. De vier kwartaalgemiddelden worden tenslotte omgerekend naar een jaargemiddelde.

Vanaf 2008 wordt het jaargemiddelde voor jaar T berekend door het gemiddelde te nemen van de bevolkingscijfers van 1 januari van jaar T en 1 januari van jaar T+1.

Figuur 19. Berekening van kwartaalgemiddelden en jaargemiddelde

2. Werkenden in de Vlaamse Arbeidsrekening

De groep werkenden in de VAR is samengesteld uit drie subgroepen: loontrekkenden, zelfstandigen en helpers. Deze drie subgroepen worden in kaart gebracht via de zogenaamde bronstatistieken en de bijschattingen (Stevens & Herremans, 2008). De *bronstatistieken* brengen loontrekkenden, zelfstandigen en helpers in kaart via gegevens afkomstig van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ), de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten (RSZPPO) en het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ). Via de *bijschattingen* worden loontrekkenden in kaart gebracht die niet via de bronstatistieken kunnen worden gevat. De loontrekkenden die via de bijschattingen worden toegevoegd zijn: PWA-werknemers, studenten gekend bij RSZ of RSZPPO, uitgaande grensarbeiders en werknemers bij de Europese en internationale instellingen. In wat volgt bespreken we eerst de berekening van de loontrekkenden, zelfstandigen en helpers via de bronstatistieken. Nadien gaan we in op de loontrekkenden die bepaald worden via de bijschattingen.

Bronstatistieken

De gegevens over *loontrekkenden* in de bronstatistieken zijn afkomstig van de RSZ en de RSZPPO. Net als in het Datawarehouse AM&SB zijn de gegevens voor de berekening van het aantal loontrekkenden

gebaseerd op de multifunctionele aangifte (DMFA). Via de DMFA doen werkgevers per kwartaal aangifte van de loon- en arbeidstijdgegevens van hun werknemers. Het aantal loontrekkenden in de bronstatistieken is dus beschikbaar per kwartaal. Dit aantal loontrekkenden bevat enkel de werknemers waarvan de tewerkstelling niet beëindigd is op de laatste dag van het kwartaal.

De gegevens over *zelfstandigen en helpers* zijn afkomstig van het RSVZ. Het RSVZ beheert gegevens over zelfstandigen en helpers aangesloten bij een van de sociale verzekeringsfondsen. De groepen zelfstandigen en helpers zijn dezelfde als deze die in het Datawarehouse AM&SB worden meegeteld bij de werkenden: zelfstandigen en helpers in hoofdberoep, in bijberoep of na pensioen. Het aantal zelfstandigen en helpers in de data van het RSVZ is beschikbaar op jaarbasis met als meetmoment 31 december. Op basis van het aantal zelfstandigen en helpers op 31 december van jaar T-1 en jaar T wordt het aantal zelfstandigen en helpers geraamd op 31 maart, 30 juni en 30 september van jaar T. Dit gebeurt op analoge wijze als voor de bevolking op arbeidsleeftijd, zoals geïllustreerd in figuur 18.

Aldus beschikken we via de gegevens van de RSZ, RSZPPO en het RSVZ over het aantal loontrekkenden, zelfstandigen en helpers per kwartaal. Het aantal loontrekkenden, zelfstandigen en helpers wordt vervolgens voor ieder kwartaal gecorrigeerd voor dubbeltellingen.²⁴ In een *eerste stap* wordt er gecorrigeerd voor dubbeltellingen van loontrekkenden die zowel gekend zijn bij RSZ, als bij RSZPPO. Het aantal personen dat zowel bij RSZ en RSZPPO gekend is, wordt in mindering gebracht van het totaal aantal loontrekkenden gekend bij RSZ of RSZPPO. In dit gecorrigeerde aantal loontrekkenden zitten nog de loontrekkenden vevat die ook werken als zelfstandige of helper. In een *tweede stap* wordt er dan ook gecorrigeerd voor dubbeltellingen van zelfstandigen en helpers die ook loontrekkend zijn (RSZ of RSZPPO). Voor elke groep van zelfstandigen en helpers (hoofdberoep, bijberoep of actief na pensioen) wordt het aantal opgedeeld in het aantal dat enkel het statuut van zelfstandige of helper bekleedt en het aantal dat het statuut als zelfstandige of helper combineert met een statuut als loontrekkende. De aantallen van de zelfstandigen en helpers die ook een statuut als loontrekkende bekleden, worden in mindering gebracht van het gecorrigeerde aantal loontrekkenden uit stap 1. Aldus bekomen we het aantal loontrekkenden gekend bij RSZ of RSZPPO, exclusief personen die dit loontrekkend statuut combineren met een statuut als zelfstandige of helper.

De voor dubbeltellingen gecorrigeerde aantallen loontrekkenden, zelfstandigen en helpers per kwartaal worden vervolgens omgezet naar kwartaalgemiddelden. De vier kwartaalgemiddelden worden omgerekend naar een jaargemiddelde. Beide bewerkingen gebeuren op analoge wijze als voor de bevolking op arbeidsleeftijd, zoals geïllustreerd in figuur 19.

De jaargemiddelden van de verschillende groepen loontrekkenden, zelfstandigen en helpers worden tot slot toegewezen aan de loontrekkenden, zelfstandigen of helpers op basis van volgende regels (zie verder in tabel 11 voor een overzicht): tot de *loontrekkenden* behoren de loontrekkenden gekend bij RSZ of RSZPPO die enkel actief zijn als loontrekkende en de zelfstandigen of helpers in bijberoep of actief na pensioen die ook actief zijn als loontrekkende. De *zelfstandigen en helpers* bevatten alle zelfstandigen en helpers in hoofdberoep (inclusief zij die ook werken als loontrekkende) en de

---

²⁴ Deze correcties voor dubbeltellingen worden doorgevoerd via sleutels die berekend worden op basis van het Datawarehouse AM&SB.

zelfstandigen en helpers in bijberoep of actief na pensioen zonder combinatie met een statuut als loontrekkende.

Bijschattingen

In dit deel bespreken we de tellingswijze van de loontrekkenden die worden toegevoegd via de bijschattingen. Zoals aangegeven gaat het om PWA-werknemers, studenten gekend bij RSZ of RSZPPO, uitgaande grensarbeiders en werknemers bij de Europese en internationale instellingen. Deze groepen worden toegevoegd zonder controle voor dubbeltellingen met de werkenden uit de bronstatistieken. Enkel voor studenten gekend bij RSZ of RSZPPO geldt dat zij op de laatste dag van het kwartaal geen andere, reguliere arbeidsovereenkomst mogen hebben bij RSZ of RSZPPO. Hierdoor is een overlap voor studenten met de loontrekkenden uit de bronstatistieken niet mogelijk. Het aantal dubbeltellingen tussen de bijschattingen en de bronstatistieken voor de overige groepen is vermoedelijk klein. Ook tussen de groepen onderling van de bijschattingen wordt er niet op dubbeltellingen gecontroleerd. Het aantal dubbeltellingen tussen de bijschattingen onderling is hoogstwaarschijnlijk erg klein.

PWA-werknemers

In de bijschattingen worden PWA-werknemers opgenomen met een volledige vrijstelling (d.i. een maxi-vrijstelling).²⁵ Tot en met 2006 is het aantal PWA-werknemers gekend per kwartaal, met als meetmoment de laatste dag van het kwartaal. De kwartaalcijfers werden tot en met 2006 omgezet naar kwartaalgemiddelden. De vier kwartaalgemiddelden werden omgerekend naar een jaargemiddelde. Beide bewerkingen gebeuren op analoge wijze als voor de bevolking op arbeidsleeftijd, zoals geïllustreerd in figuur 19. Vanaf 2007 zijn de gegevens beschikbaar per maand en wordt het kwartaalgemiddelde berekend op basis van deze maandcijfers. De vier kwartaalgemiddelden worden vervolgens ook omgerekend naar een jaargemiddelde.

Studenten bij RSZ en RSZPPO

Studenten die arbeidsprestaties leveren als werknemer zijn meestal niet opgenomen in de bronstatistieken via de gegevens van de RSZ of RSZPPO. De Belgische wetgeving stelt immers dat studenten die slechts een beperkt aantal dagen of uren werken in de periode van één jaar vrijgesteld zijn van de gewone sociale zekerheidsbijdrage en enkel de solidariteitsbijdrage verschuldigd zijn. Studenten die de gewone sociale zekerheidsbijdrage betalen zijn wel opgenomen in de bronstatistieken via de gegevens van de RSZ of de RSZPPO. De studenten in het stelsel van de solidariteitsbijdrage zijn niet opgenomen in de bronstatistieken en worden via aparte databestanden van de RSZ en de RSZPPO toegevoegd aan de werkenden in de bijschattingen.

De gegevens over studenten (in het stelsel van de solidariteitsbijdrage) zijn beschikbaar per kwartaal en bevatten alle studenten die werkten in de loop van het kwartaal. Het aantal studenten dat in een kwartaal aan de werkenden wordt toegevoegd, wordt gewogen aan de hand van de verhouding tussen het aantal toegestane dagen die een student mag werken onder het stelsel van de solidariteitsbijdrage en het totaal aantal dagen in het betreffende kwartaal.

---

²⁵ Zie: <https://www.rva.be/nl/documentatie/infoblad/t22>

De wetgeving over het aantal toegestane werkdagen in het stelsel van de solidariteitsbijdrage onderging doorheen de jaren enkele wijzigingen. Tot 2013 mocht een student in het eerste, tweede en vierde kwartaal samen 23 dagen werken. In het derde kwartaal mocht een student eveneens 23 dagen werken. In de jaren voor 2013 is het gewicht voor de weging van het aantal studenten in het eerste, tweede en vierde kwartaal dan ook gelijk aan de verhouding tussen de 23 toegestane werkdagen en de 273 dagen in deze drie kwartalen. Voor het derde kwartaal is het gewicht gelijk aan de verhouding tussen de 23 toegestane werkdagen en de 92 dagen in het kwartaal. De aantallen per kwartaal worden vervolgens omgezet naar een jaargemiddelde.²⁶

Sinds 2013 is het toegestaan om 50 dagen te werken, op jaarbasis. Vanaf 2017 is de limiet 62,5 dagen per jaar.²⁷ In de VAR wordt vanaf 2013 het aantal toegestane werkdagen op jaarbasis verdeeld over de vier kwartalen, naargelang het aandeel van de werkende studenten die werkten in het betreffende kwartaal. Het aantal studenten in het kwartaal wordt vervolgens gewogen op basis van de verhouding tussen het aantal toegestane werkdagen (die werden toegekend aan dit kwartaal) en het aantal dagen in het betreffende kwartaal.²⁸ De aantallen per kwartaal worden opnieuw omgezet naar een jaargemiddelde.

Uitgaande grensarbeiders

Uitgaande grensarbeiders worden sinds 2007 in de VAR opgenomen op basis van de statistieken van het RIZIV. Het jaargemiddelde wordt hierbij gelijkgesteld aan het aantal uitgaande grensarbeiders volgens het RIZIV op 30 juni van het betreffende jaar. Tot en met 2006 werd het aantal uitgaande grensarbeiders ook berekend via databronnen afkomstig van het land van tewerkstelling (zie Stevens & Herremans, 2008).

Werknemers bij de Europese en internationale instellingen

Vanaf 2017 zijn ook de werknemers bij de Europese en internationale instellingen opgenomen in de statistieken van de VAR. De bron hiervoor is de jaarlijkse meting van werknemers bij de Europese en internationale instellingen die sinds 2016 wordt uitgevoerd door het BISA.²⁹ Het meetmoment is steeds de laatste dag van het jaar. Het jaarcijfer in de VAR is gelijk aan het gemiddelde van het aantal werknemers op 31 december van het jaar T-1 en jaar T.

Eindresultaat

Tabel 11 bevat het eindresultaat voor de bevolking op arbeidsleeftijd en groepen werkenden in de VAR 2018. In overeenstemming met de globale tewerkstellingsgraad op basis van het Datawarehouse AM&SB uit sectie 5 van deze nota betreft het de Belgische bevolking tussen 20 en 64 jaar. In het derde en afsluitende deel gaan we nog kort in op enkele verschillen tussen beide bronnen.

---

²⁶ In 2005 is het jaargemiddelde enkel berekend op basis van het derde en het vierde kwartaal. In de jaren 2003 en 2004 is het jaargemiddelde geraamd op basis van het jaargemiddelde van 2005. Voor meer details zie: Stevens & Herremans (2008).

²⁷ Dit is een omrekening van de toegestane 475 werkuren op basis van 7,6 uren per dag.

²⁸ Voor een voorbeeld van deze berekening verwijzen we naar De Smet (2020).

²⁹ Voor meer info zie: Desiere, Struyven, Cuyvers & Gangji (2018)

Tabel 11. Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden volgens de Vlaamse Arbeidsrekening (20-64 jaar) (België, 2018)

Bevolking op arbeidsleeftijd	6.697.182
Werkenden	4.646.556
Loontrekkenden	3.899.288
Loontrekkenden RSZ of RSZPPO (exclusief zelfstandigen en helpers)	3.501.563
Zelfstandigen in bijberoep en loontrekkend	232.613
Zelfstandigen actief na pensioen en loontrekkend	544
Helper in bijberoep en loontrekkend	8.315
Helper actief na pensioen en loontrekkend	95
PWA-werknemers	1.665
Studenten RSZ of RSZPPO	24.802
Uitgaande grensarbeid	88.542
Internationale en Europese instellingen	41.149
Zelfstandigen	697.567
Zelfstandigen in hoofdberoep (inclusief loontrekkenden)	665.451
Zelfstandigen in bijberoep, exclusief combinatie loontrekkend statuut	20.300
Zelfstandigen na pensioen, exclusief combinatie loontrekkend statuut	11.816
Helpers	49.700
Helpers in hoofdberoep (inclusief loontrekkenden)	48.921
Helpers in bijberoep, exclusief combinatie loontrekkend statuut	425
Helpers na pensioen, exclusief combinatie loontrekkend statuut	355

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening o.b.v. RSZ, RSVZ, RIZIV, CBS, IGSS, OEA, SEE, RVA, IWEPS, Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium), DWH AM&SB bij de KSZ, BISA (Bewerking Steunpunt Werk)

3. Verschilpunten tewerkstellingsgraad Vlaamse Arbeidsrekening en DWH 1

In tabel 12 is het aantal personen in de bevolking op arbeidsleeftijd en het aantal werkenden weergegeven volgens de VAR en tewerkstellingsgraad DWH 1. Aangezien tewerkstellingsgraad DWH 2 loontrekkenden op een andere manier in kaart brengt door te kijken naar hun arbeidsprestaties voor het volledige kwartaal (zie sectie 2.3), laten we deze hier buiten beschouwing in de vergelijking.

De VAR telt met 6 697 182 personen van 20 tot 64 jaar ongeveer 35 000 personen meer in 2018 dan de bevolking op arbeidsleeftijd volgens DWH 1. Het aantal werkenden ligt in de VAR ongeveer 53 000 eenheden hoger dan in tewerkstellingsgraad DWH 1. Dit resulteert in een licht hogere tewerkstellingsgraad volgens de VAR van 69,4% ten opzichte van 68,9% volgens tewerkstellingsgraad DWH 1.

Tabel 12. Bevolking op arbeidsleeftijd en werkenden volgens de Vlaamse Arbeidsrekening en tewerkstellingsgraad DWH 1 (20-64 jaar) (België, 2018)

	VAR	DWH 1	Vershil
Werkenden	4.646.556	4.593.527	53.029

Bevolking op arbeidsleeftijd	6.697.182	6.662.160	35.022
-------------------------------------	-----------	-----------	--------

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening o.b.v. RSZ, RSVZ, RIZIV, CBS, IGSS, OEA, SEE, RVA, IWEPS, Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium), DWH AM&SB bij de KSZ, BISA (Bewerking Steunpunt Werk), DWH AM&SB bij KSZ

Het verschil in de bevolking op arbeidsleeftijd is vermoedelijk in sterke mate toe te rekenen aan het weglaten van personen in collectieve huishoudens in de bevolking op arbeidsleeftijd volgens DWH 1. We laten deze personen weg uit tewerkstellingsgraad DWH 1 om af te stemmen op de definities van de EAK (zie sectie 2.1).

Het lagere aantal werkenden volgens tewerkstellingsgraad DWH 1 is grotendeels te wijten aan het ontbreken van gegevens over de tewerking bij de Europese en internationale instellingen in het Datawarehouse AM&SB. Zoals aangegeven is deze groep sinds 2017 geïntegreerd in de VAR. Voor 2018 gaat het om een 41 000-tal werkenden (zie tabel 11).

Daarnaast speelt ook de verschillende gegevensbron om uitgaande grensarbeiders in kaart te brengen een rol in het lagere aantal werkenden in tewerkstellingsgraad DWH 1. In tewerkstellingsgraad DWH 1 worden uitgaande grensarbeiders geteld op basis van de data afkomstig van het Nationaal Intermutualistisch College (NIC). De VAR, daarentegen, maakt gebruik van de statistieken die het RIZIV publiceert over uitgaande grensarbeiders. Het aantal uitgaande grensarbeiders volgens de data van het NIC ligt in alle jaren een 10 000-tal eenheden lager dan het aantal dat het RIZIV publiceert. Tot op heden is er geen verklaring voor dit verschil. Daarenboven wordt het aantal uitgaande grensarbeiders in de VAR niet gecontroleerd voor dubbeltellingen met werkenden uit de bronstatistieken. Zoals aangegeven houdt dit vermoedelijk slechts een klein aantal dubbeltellingen in.

Tot slot moeten we in de verklaring voor het verschil in het aantal werkenden ook rekening houden met de personen die drie maanden of minder in volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet zitten. Deze zijn opgenomen bij de werkenden van tewerkstellingsgraad DWH 1, terwijl dit in de VAR niet het geval is.³⁰

---

³⁰ Het exacte aantal werkenden in tewerkstellingsgraad DWH 1 die drie maanden of minder in volledige loopbaanonderbreking zitten is niet gekend. Deze informatie werd niet opgenomen in de gegevensaanvraag voor de totstandkoming van deze nota.

Bibliografie

Desiere, S., Struyven, L., Cuyvers, D., & Gangji, A. (2018). *De internationale tewerkstelling: eindelijk aanwezig in de arbeidsmarktstatistieken* (Focus nr. 24). Brussel: BISA.

De Smet, R. (2020). *Vlaamse Arbeidsrekening. Raming van de bevolking naar socio-economische positie. Basis- en detailtabellen: update 2018* (Methodologisch rapport). Leuven: Steunpunt Werk.

European Commission. (2010). *Europe 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth*. Brussel: European Commission.

Statbel. *De enquête naar de arbeidskrachten*. Geraadpleegd via: https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/metadata/Werk%20%26%20opleiding/9.2%20Arbeidsmarkt/9.2.0%20Emploi%20et%20ch%C3%B4mage/LFS2007_NL.pdf

Statbel. *De Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) vanaf 2017*. Geraadpleegd via: https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/metadata/Werk%20%26%20opleiding/9.2%20Arbeidsmarkt/9.2.0%20Emploi%20et%20ch%C3%B4mage/EFT2017_nl.pdf

Statbel. *De methodologische verbeteringen in de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) 2017*. Geraadpleegd via: https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/documents/Werk%20%26%20opleiding/9.2%20Arbeidsmarkt/9.2.0%20Emploi%20et%20ch%C3%B4mage/EAK_method_2017_nl.pdf

Statbel. *Metadata Enquête. Enquête naar de Arbeidskrachten*. Geraadpleegd via: https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/metadata/SVY/T12.SVY_1.CTAC_ORG_1.DIFF_LVL_1.NL.pdf

Statbel. *Metadata Statistisch product. Werkgelegenheid, werkloosheid, arbeidsmarkt*. Geraadpleegd via: https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/metadata/T8.STAT_DTST_21.CTAC_ORG_1.DIFF_LVL_1.NL.pdf

Stevens, E. & Herremans, W. (2008). *Vlaamse Arbeidsrekening. Raming van de bevolking naar socio-economische positie. Nulmeting 2006* (Methodologisch rapport). Leuven: Steunpunt WSE.

Vandenbrande, T. (2001). Evolutie van de werkzaamheid. In Steunpunt WAV (ed.), *Jaarboek. De arbeidsmarkt in Vlaanderen. Editie 2000*. (p.27-34). Leuven. Geraadpleegd via: <https://www.steunpuntwerk.be/node/2401>